

Viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia

Alltime Suomi Oy

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Rakennettu ympäristö, hortonomi (AMK)

Syksy 2025

Noora Raitanen

Koulutus	Rakennetun ympäristön koulutus	
Tekijä	Noora Raitanen	Vuosi 2025
Työn nimi	Viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia Alltime Suomi Oy:lle	
Ohjaaja	Vesa Vuorinen	

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda Alltime Suomi Oy:lle viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia. Selvitettiin, miten yritys voi tukea luonnon monimuotoisuutta viherkunnossapidon työtehtävissä sekä millaisia työmenetelmiä voidaan käyttää tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Luontokato ja biodiversiteetin heikkeneminen ovat globaaleja uhkia, jotka edellyttävät konkreettisia toimenpiteitä myös paikallisella tasolla. Strategia otettiin käyttöön valtakunnallisesti viher-, infra- ja kiinteistöpalveluiden yksiköihin. Tilaajana opinnäytetyölle oli Alltime Suomi Oy.

Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen osuus perustui teemahaastatteluihin, joilla kartoitettiin yrityksen nykytila ja tavoitteet. Toiminnallisessa osuudessa suunniteltiin ja toteutettiin biodiversiteettistrategiaan pohjautuva opas, joka sisältää tehtäväkortit kolmeen eri viherkunnossapidon työtehtävään, pölyttäjäystävällisen niittokalenterin sekä haitallisten vieraslajien tunnistuskortit. Oppaan tarkoituksena on tarjota työntekijöille helppokäyttöinen työkalu, joka ohjaa käytännön työmenetelmiä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi viheralueiden kunnossapidossa. Tehtäväkortit luotiin ottaen huomioon viherympäristöliiton julkaisut ”Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021”, ”RAMS 2020 kunnossapitoluokitus”, ”Pölyttäjäystävälliset viheralueet” ja Rakennustieto Oy:n julkaisema RT-kortti 103773 ”Luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä”. Tehtäväkortteihin sisällytettiin biodiversiteettiä tukevien ratkaisujen lisäksi VKT:n mukaiset laatuvaatimukset.

Tuloksena syntynyt opas tehtäväkortteineen tukee yrityksen strategisia tavoitteita ja lisää työntekijöiden tietoisuutta biodiversiteetin merkityksestä. Työstä on hyötyä laaja-alaisesti koko henkilöstölle, sillä se yhtenäistää toimintatapoja ja helpottaa biodiversiteettistrategian jalkauttamista käytännön työhön. Työntekijä voi tehtäväkorteista helposti selvittää työtehtäväkohtaisesti biodiversiteettiä lisäävät työmenetelmät ja toimia itsenäisesti niiden mukaisesti.

Avainsanat Viherkunnossapito, biodiversiteetti, viheralueet, Alltime Suomi Oy
Sivut 28 sivua ja liitteitä 25 sivua

DP Degree Programme in Landscape Design, Construction and Management
Author Noora Raitanen Year 2025
Subject Biodiversity Strategy in Green Maintenance for Alltime Suomi Oy
Supervisors Vesa Vuorinen

The aim of this thesis was to develop a biodiversity strategy for green area maintenance at Alltime Suomi Oy. The study explored how the company can support biodiversity in its maintenance tasks and what work methods can be applied to achieve this goal. The strategy was implemented nationwide across the company's green, infrastructure, and property service units. Biodiversity loss and habitat degradation are global threats that require concrete actions also at the local level. The commissioner of this thesis was Alltime Suomi Oy.

The thesis was a functional project. The functional part was based on thematic interviews that examined the company's current state and objectives. The functional section involved designing and creating a guide following the biodiversity strategy. The guide includes work cards for three different green maintenance tasks, a pollinator-friendly mowing calendar, and identification cards for invasive plant species. Its purpose is to provide employees with a practical tool that directs practical work methods to promote biodiversity in green area maintenance. The work cards were created in accordance with the Finnish Association of Landscape Industries publications RAMS 2020, VKT 2021, Pollinator-friendly green areas and the RT card "Biodiversity in the Built Environment". In addition to biodiversity enhancing solutions, the cards include quality requirements based on VKT 2021 standards.

The resulting guide and work cards support the company's strategic objectives and increase employees' awareness of the importance of biodiversity. The work benefits the entire staff by standardizing practices and facilitating the implementation of the biodiversity strategy in daily operations. Employees can easily identify biodiversity promoting methods for each task and apply them independently.

Keywords Green maintenance, biodiversity, green spaces, Alltime Suomi Oy
Pages 28 pages and appendices 25 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Biodiversiteetti.....	2
2.1	Euroopan Unionin toimet ja lainsäädäntö	2
2.2	Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen syyt Suomessa.....	5
2.3	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen	7
3	Viherkunnossapito.....	8
3.1	Viherkunnossapitoa ohjaavat asiakirjat ja julkaisut.....	10
3.2	Kestävän ympäristörakentamisen toimintamalli (KESY)	13
3.3	Biodiversiteettiä tukevat asiakirjat ja julkaisut viherkunnossapidossa	14
3.4	Haasteet	16
4	Biodiversiteettistrategia liiketoiminnan osana	17
5	Yrityksen nykytila	19
5.1	Haastattelut ja havainnot.....	19
5.2	Yrityksen tavoite.....	21
6	Opas tehtäväkortteineen	22
7	Johtopäätökset.....	24
	Lähteet.....	27

Kuvat

Kuva 1. Luonnon ennallistamista koskevan lain mukaan Euroopan jäsenmaissa huonokuntoisia luontotyyppisiä kunnostetaan 30 % per vuosikymmen (Noora Raitanen, mukaillen Euroopan parlamentti, 2024).	4
Kuva 2. EU:n jäsenmaiden tärkeimpiä tavoitteita luonnon ennallistamiseksi (Noora Raitanen, mukaillen Euroopan parlamentti, 2024).....	5
Kuva 3. RAMS-luokitus (Noora Raitanen, mukaillen Viherympäristöliitto, 2020, s. 6).....	10
Kuva 4. Viherkunnossapitoa ohjaavat asiakirjat ja julkaisut (Noora Raitanen, mukaillen Tajakka, 2021, s. 13; Tajakka, 2020, ss. 8–9).....	11
Kuva 5. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen liittyviä lakeja ja säädöksiä (Noora Raitanen, mukaillen RT 103773, 2025, s. 1).	15
Kuva 6. Prosessikaavio oppaan teosta (Noora Raitanen, 06.12.2025).....	23

Liitteet

- Liite 1. Haastattelurunko
- Liite 2. Viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia
- Liite 3. Aineistohallintasuunnitelma

1 Johdanto

Alltime Suomi Oy laajensi toimintaansa Tampereen alueella viherpalveluihin kasvukaudella 2025. Uuden liiketoiminnan käynnistyessä huomattiin, että yritykseltä puuttuvat yhteiset toimintatavat ja työmenetelmät luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen viherkunnossapidossa. Vastuullisena toimijana Alltime Suomi Oy halusi vastata globaaliin ympäristöuhkaan eli luontokatoon konkreettisilla toimilla. Asiakkaat ja tilaajat ovat tietoisempia ja vaativat entistä enemmän toimijalta ymmärrystä vastuullisuuteen ja ympäristön sekä luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen. Toiminnan kehittäminen on tärkeää, jotta yritys voi vastata asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna yritykselle on erittäin tärkeää luoda vakiintuneet käytännöt luonnon monimuotoisuuden tukemiseen, jotta konkreettisia ympäristövaikutuksia voidaan saada aikaan. Yrityksellä on lisäksi tarve vahvistaa työntekijöiden ammattitaitoa ja osaamista luonnon monimuotoisuuden ympärillä sekä luoda yhtenäiset toimintatavat ja työmenetelmät sen toteuttamiseksi.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda uutta toimintaympäristöä varten biodiversiteettistrategia, josta tehdään opas yrityksen sisäiseen käyttöön. Strategiaa tullaan hyödyntämään yrityksessä valtakunnallisesti myös muilla toimialoilla, joilla työskentelee ulkoalue- ja vihertyöntekijöitä. Opasta ja sen sisältöä voidaan lisäksi jatkokehittää ja hyödyntää eri käyttötarkoituksiin, kuten esimerkiksi myyntiin, markkinointiin ja yrityksen sisäisiin koulutuksiin. Biodiversiteettistrategia määrittää yritykselle yhtenäiset toimintatavat ja työmenetelmät luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen kaikissa viherkunnossapidon töissä. Biodiversiteettistrategia nivoo yhteen eri lähteiden, suositusten ja tutkimusten tiedot helposti yrityksen saataville, jotta niitä voidaan toimialakohtaisesti ja sujuvasti hyödyntää yrityksen eri tarpeisiin. Biodiversiteettistrategia on parhaimmillaan yrityksen yleinen näkökanta, yhtenäistää työnjohdon näkemykset ja helpottaa työnohjausta, määrittelee viherkunnossapidossa työskentelevien työtapoja ja -menetelmiä, vahvistaa yrityksen vastuullisuutta asiakkaiden ja tilaajien näkökulmasta sekä auttaa uuden toimintaympäristön palvelujen myynnissä ja markkinoinnissa. Lisäksi se tukee jo olemassa olevien liiketoimintojen myyntiä vastuullisuuden näkökulmasta ja auttaa yritystä erottautumaan kilpailijoista.

Opinnäytetyössä selvitetään, miten yritys voi tukea luonnon monimuotoisuutta viherkunnossapidossa. Lisäksi pohditaan, mitä työmenetelmiä ja toimintatapoja käytetään tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

2 Biodiversiteetti

Biodiversiteetti tai luonnon monimuotoisuus tarkoittaa kokonaisvaltaisesti elämän moninaisuutta maapallollamme. Se pitää sisällään eri lajien runsauden, monimutkaiset ekosysteemit sekä erilaiset elinympäristöt. Luonnon monimuotoisuus on elämän edellytys ja takaa ihmiskunnalle ruoantuotannon, raikkaan ilman, puhtaan veden ja lääkeaineet. On arvioitu, että maailmassa on noin kahdeksan miljoonaa lajia, joista jopa miljoonaa uhkaa häviä lähivuosikymmeninä. Liian tiivis kaupunkirakentaminen, maatalouden tehotuotanto ja metsien hakkuut heikentävät ja pirstaloivat elinympäristöjä, joissa runsaan eläin- ja kasvilajien kirjon on mahdotonta elää. Ilmastonmuutos ja ilmaston lämpeneminen aiheuttavat monien elinympäristöjen häviämisen ja sitä kautta ajavat niillä eläviä lajeja sukupuuttoon. Mikäli ilmaston lämpenemistä ei onnistuta rajaamaan 1,5 asteeseen, saattaa se olla tulevaisuudessa merkittävin syy luonnon monimuotoisuuden heikkenemiselle. Myös saasteet, haitalliset vieraslajit ja luonnonvarojen ylikuluttaminen ovat yksi suurimmista syistä biodiversiteetin köyhtymiselle. Biodiversiteetin heikkenemistä ihmisen toiminnan seurauksena kutsutaan luontokadoksi. (Euroopan parlamentti, 2025; WWF, n.d; RT 103773, 2025, s. 4)

Luonnon monimuotoisuuden voi jakaa kolmeen eri osa-alueeseen, joita ovat elinympäristöjen ja lajien monimuotoisuus sekä lajien sisäinen monimuotoisuus geenien tasolla. On tärkeää ymmärtää, että luonto on laaja-alainen kokonaisuus, jossa kaikki osatekijät ovat kytköksissä ja riippuvaisia toisistaan. Maaperä, vesi ja ilma ovat elotonta luontoa, mutta silti elintärkeä osa biodiversiteettiä. Luonnon tasapainoon vaikuttaa, mikäli joku kokonaisuuden osatekijöistä katoaa tai yhteys katkeaa. Kaupungistumisen ja elinympäristöjen pirstoutumisen vuoksi monet alkuperäiset luonnonmaisemat ovat muuttuneet pienemmiksi ja suppeammiksi saarekkeiksi vailla ekologista yhteyttä. Tällöin ekologiset verkostot katkeavat ja siellä elävä lajisto vähenee tai jopa katoaa lopullisesti, mikäli uusia yksilöitä ei leviä saarekkeelle. Elinympäristön muutos vähentää siellä elävien laji- ja yksilömääriä, sillä kukin laji tarvitsee elinvoimaiseen kasvuun optimaaliset kasvuolosuhteet. (RT 103773, 2025, s. 4)

2.1 Euroopan Unionin toimet ja lainsäädäntö

Euroopan Unioni eli EU pyrkii torjumaan luontokatoa ja vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta Euroopassa. Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 2021 EU:n

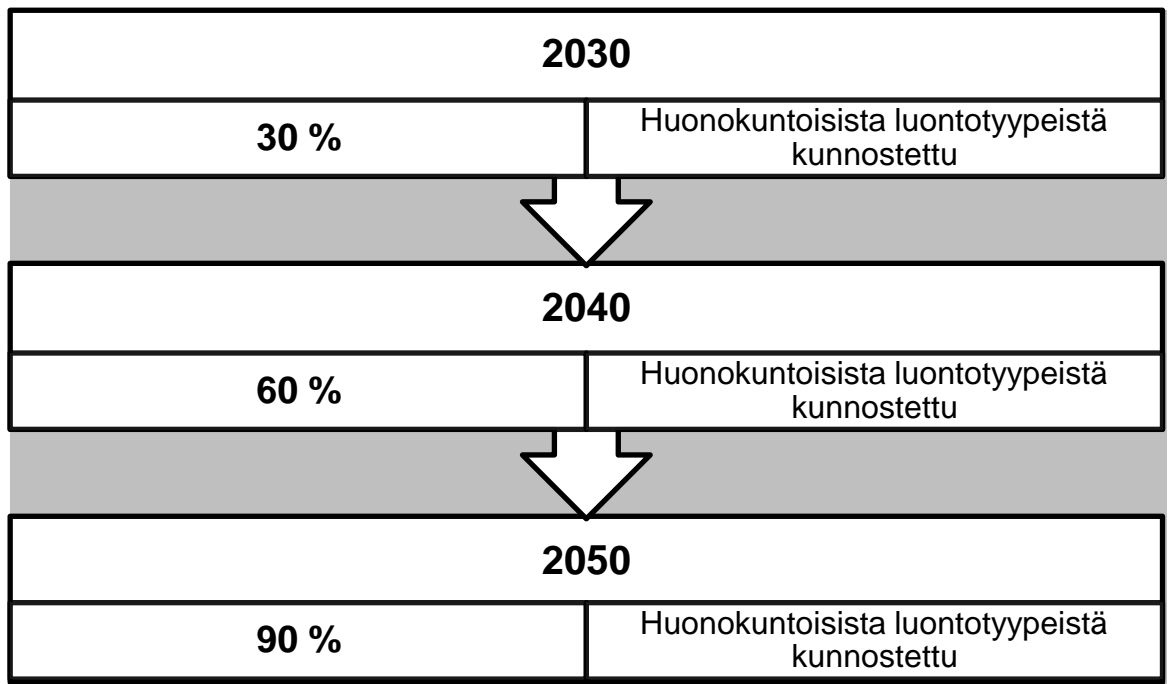
biodiversiteettistrategian ulottuen vuoteen 2030 sekä vuonna 2024 luonnon ennallistamista koskevan lain. (Euroopan parlamentti, 2025; Euroopan parlamentti, 2024)

EU:n biodiversiteettistrategia tavoittelee biodiversiteetin vahvistamista sekä luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä. Strategia on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Strategiassa on määritelty biodiversiteettitavoitteet, joihin jäsenmaiden tulee sitoutua sekä panna ne täytäntöön tavoitteiden saavuttamiseksi määräajassa. Se sisältää 17 avaintavoitetta, joista kolme liittyy luonnonsuojeluun ja loput neljatoista elinympäristöjen parantamiseen suojelualueilla ja niiden ulkopuolella. Yhtenä tavoitteista on kasvattaa maa- ja merialueiden suojelupinta-alaa vähintään 30 prosenttiin. Esimerkkejä näistä suojelun piirissä olevista aluetyypeistä ovat metsät, kosteikot, niityt, turvesuot ja rannikkoekosysteemit. Näistä kolmannes, eli vähintään kymmenen prosenttia halutaan tiukempaan suojeluun, jotta turvataan esimerkiksi vanhat ja luontoarvoiltaan rikkaat alueet, kuten luonnontilaiset aarnio- ja ikimetsät. Lisäksi tavoitteisiin sisältyy suojelualueiden kunnossapidon parantaminen. (Euroopan parlamentti, 2023; Ympäristöministeriö, n.d)

EU:n biodiversiteettistrategian mukaisesti yli 20 000 asukkaan kunnissa ja kaupungeissa tulee laatia viherryttämissuunnitelma. Lisäksi päävastuu boreaalisten metsien suojelusta on Suomella ja Ruotsilla, sillä toisenlaisten metsien suojelu muualla EU:n sisällä ei korvaa boreaalisten metsien monimuotoisuusarvoja. Suomessa metsien suojelu painottuu Etelä-Suomeen, sillä siellä metsistä on suojeltu vain kolme prosenttia. Iäkkäiden metsien suojelussa on ensiarvoisen tärkeää huomioida niiden kytkeytyneisyys ympäröivien alueiden maankäytön suunnittelussa. Suurimmillaan hiilivarastot ovat vanhoissa metsissä, vaikka hiilensidonta jatkuu edelleen. (RT 103773, 2025, ss. 9–10)

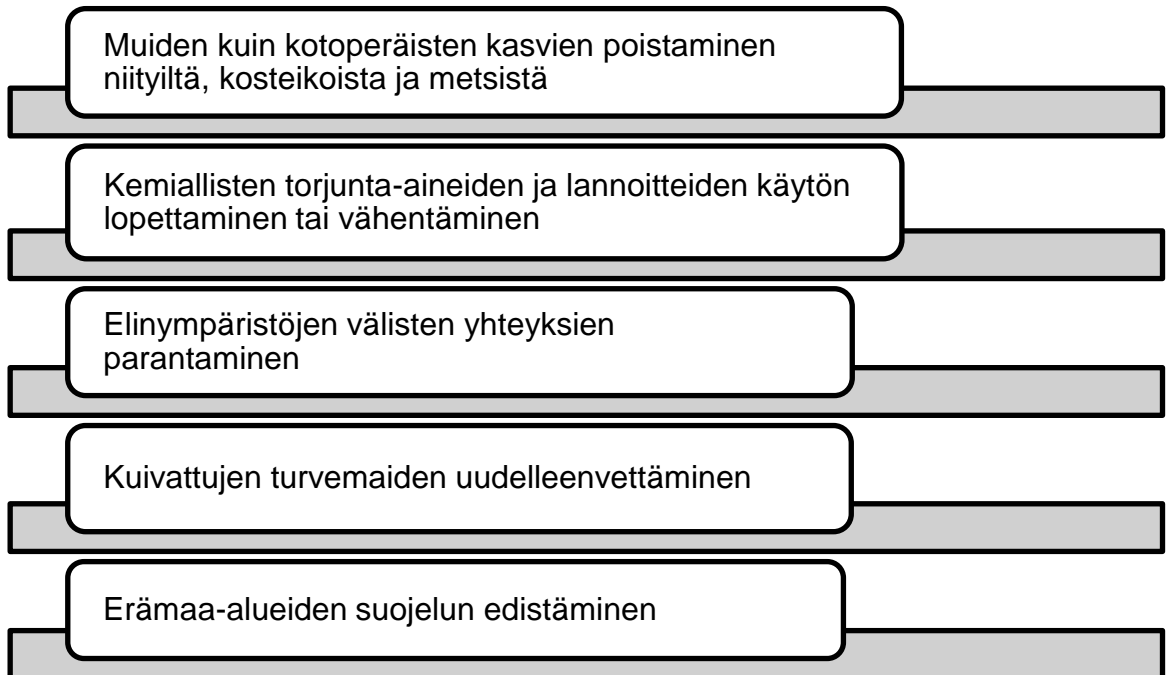
Osa Euroopan luonnon monimuotoisuuden vahvistamistoimia on laki koskien luonnon ennallistamista. Laki astui voimaan kesäkuussa 2024 ja se velvoittaa jokaisen EU-maan toimimaan luontotyyppien ennallistamiseksi. On tutkittu, että jopa 80 % Euroopan luontotyypeistä on heikossa kunnossa ja tähän halutaan puuttua lainsäädännöllä. Laki vaatii, että jäsenmaat laativat ennallistamissuunnitelmat, joilla tullaan vaikuttamaan kaikkein kriittisimpiin haasteisiin. Kuvassa (Kuva 1) on kuvattu yksittäisten jäsenmaiden tavoitteet huonokuntoisten luontotyyppien kunnostamisesta prosentuaalisesti. Suunnitelman mukaisesti vuoteen 2050 mennessä niistä on kunnostettu jopa 90 %. Kunnostettuja alueita ei saa päästää rappeutumaan kunnostamisen jälkeen, vaan kuntoa tulee ylläpitää jatkossakin. (Euroopan parlamentti, 2024)

Kuva 1. Luonnon ennallistamista koskevan lain mukaan Euroopan jäsenmaissa huonokuntoisia luontotyypppejä kunnostetaan 30 % per vuosikymmen (Noora Raitanen, mukaillen Euroopan parlamentti, 2024).

Velvoittavilla lainsäädännöillä ja ohjeistuksilla vaikutetaan positiivisesti lintujen, pölyttäjien ja perhosten elinoloihin sekä saadaan lisättyä viheraluetta kaupunkien rakennettuihin ympäristöihin. Lisäksi vahvistetaan biodiversiteettiä ja ehkäistään pölyttäjäkatoa. Pölyttäjäkato onkin yksi kriittisimmistä haasteista, joihin Euroopan parlamentti vaatii kiireellisiä ja konkreettisia toimenpiteitä. Pölyttäjien häviäminen maailmasta ei uhkaa vain luonnon monimuotoisuutta, vaan myös ruoantuotantoa ja sitä kautta ruokaturvaa. Kyseessä on maailmanlaajuinen ongelma. (Euroopan parlamentti, 2023; Euroopan parlamentti, 2024) Euroopan parlamentti on vaatinut lisäksi, että jäsenmaat sitoutuvat istuttamaan Euroopan unionin maalle kaikkiaan yhteensä kolme miljardia ylimääräistä puuta vuoteen 2030 mennessä. EU-laissa on määritelty tavoitteet luonnon ennallistamiseksi ja kuvassa (Kuva 2) esitellään niistä tärkeimpiä. (Euroopan parlamentti, 2024).

Kuva 2. EU:n jäsenmaiden tärkeimpiä tavoitteita luonnon ennallistamiseksi (Noora Raitanen, mukailen Euroopan parlamentti, 2024).

2.2 Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen syyt Suomessa

Suomen luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen liittyy erityisesti maankäytön muutoksiin, metsien käyttöön ja metsätalouden tehostumiseen, rakentamiseen ja ekologiisiin haittavaikutuksiin. Nämä muutokset vaikuttavat sekä elinympäristöjen määrään että niiden laatuun, mikä heijastuu suoraan eliölaajien selviytymiseen ja ekosysteemien toimintaan. (RT 103773, 2025, s. 4)

Merkittävin monimuotoisuutta heikentävä tekijä on metsäympäristöön liittyvät muutokset. Laajoja metsäalueita on muunnettu talousmetsiksi, jolloin puuston ikärakenne ja lajisto ovat yksipuolistuneet. Vanhojen metsien ja lahoppuun väheneminen on heikentänyt monien metsälajien elinmahdollisuuksia, sillä monet lajit ovat riippuvaisia juuri näistä elinolosuhteista. Lisäksi metsien pirstoutuminen on katkaissut lajien elinympäristöjen välisiä yhteyksiä ja heikentänyt ekosysteemien kestävyttä. Avoimien elinympäristöjen väheneminen on toinen merkittävä syy luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Soiden ojitus sekä niittyjen, soiden ja rantojen umpeenkasvu ja metsittyminen ovat heikentäneet merkittävästi avoimien alueiden biodiversiteettiä. Vesistöjen rantaniityillä on usein monipuolinen lajisto, jossa ne toimivat luonnonmukaisina suodattajina sitomalla

ravinteita vesistöihin valuvista pintavesistä. Rakentamisen ja infrastruktuurin laajeneminen aiheuttaa elinympäristöjen pienenemistä tai häviämistä. Asutuksen, teollisuuden, liikenteen ja energiantuotannon tarpeisiin rakennettu infrastruktuuri muuttaa luonnonympäristöjä pysyvästi ja vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen heikentävästi. Rakennettu ympäristö levittäytyy jatkuvasti uusille alueille ja yhä tiiviimmin, mikä kaventaa luonnontilaisten alueiden laajuutta ja vähentää ekologisia yhteyksiä eri alueiden välillä. Biodiversiteettiä uhkaavat myös kemialliset haittavaikutukset. Ilman ja vesien saastuminen, rehevöityminen sekä öljyvahingot vaikuttavat luontoon ja sen monimuotoisuuteen. (RT 103773, 2025, ss. 4, 6)

Suomen perinteiset luontotyytit, kuten niitty ja kedot, ovat olleet tärkeä osa maan kulttuurimaisemaa ja luonnon monimuotoisuutta. Nämä perinnebiotoopit ovat syntyneet maatalouden ja laidunnuksen seurauksena, mutta maatalouden koneellistuminen ja laidunnuksen väheneminen ovat johtaneet niiden umpeenkasvuun ja häviämiseen. Perinteisten niittyjen vähentyessä esimerkiksi sähkölinjojen alukset, teiden varret, ruderaatit eli joutomaat ja kaupunkien viheralueet ovat muodostuneet merkittäviksi uusiksi elinympäristöiksi niittylajistolle. (RT 103773, 2025, s. 4)

Haitallisten vieraslajien leviäminen on uhka luonnon monimuotoisuudelle, sillä ne leviävät tehokkaasti luonnossa samalla syrjäyttäen kotoperäisiä kasvilajeja (Vieraslajit.fi, 2020). Ihmisen alueelle siirtämää kasvi-, eläin- tai eliölajia kutsutaan vieraslajiksi, mikäli sitä ei ole alueella aiemmin tavattu. Haitallinen vieraslaji tarkoittaa pientä osaa näistä vieraslajeista, ja jotka on määritelty haitallisiksi alkuperäiselle lajistolle ja elinympäristöille, ihmisten terveydelle tai kansantaloudelle. Haitallinen vieraslaji menestyy, leviää ja lisääntyy voimakkaasti ympäristöön. Suomessa on haitallisten vieraslajien torjuntaan velvoittava laki säädöksineen 1709/2015. (RT 103773, 2025, s. 5) Lain tarkoituksena on antaa säädökset haitallisen vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemiseksi. Lain mukaan haitallista vieraslajia ei ole sallittua kasvattaa, istuttaa, kylvää, myydä, luovuttaa tai muutoin käsitellä siten, että se leviää ympäristöön. Kiinteistön omistajan tai haltijan vastuulla on kiinteistön alueella huolehtia haitallisen vieraslajin torjunnasta tai sen leviämisen rajoittamisesta. Toimijan vastuulla on huolehtia, ettei hänen kasvattamassa, varastoimassa tai myymässä tuotteessaan tai aineistossaan ole haitallista vieraslajia. (Maa- ja metsätalousministeriö, 2015)

2.3 Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen tarkoittaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan lajien, elinympäristöjen ja ekosysteemien säilyminen sekä niiden välisten yhteyksien toimivuus pitkälle tulevaisuuteen. On tärkeää, että geneettinen vaihtelu populaatioiden sisällä säilyy, sillä ilmastonmuutoksen myötä lajien levinneisyysalueet muuttuvat ja ekologiset verkostot joutuvat sopeutumaan uusiin olosuhteisiin. Biodiversiteetin säilyttämisessä on myös tavoitteena ehkäistä luontokatoa ja ylläpitää luonnon tarjoamia ekosysteemipalveluita. Rakentamisen ja maankäytön suunnittelun avulla voidaan ehkäistä elinympäristöjen häviämistä ja pirstoutumista sekä edistää luonnon alueellista ja ekologista yhtenäisyyttä. Suunnittelulla on keskeinen rooli monimuotoisuuden turvaamisessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että luontoarvot on selvitettävä osana suunnitteluprosessia ja ekologinen asiantuntemus tulee liittää maankäytön ja rakentamisen suunnitteluun. Suunnittelussa on varmistettava, että tehdyt ratkaisut edistävät biodiversiteettiä sekä nyt että tulevaisuudessa. Myös kunnossapidon ja hoitotoimien tulee tukea luonnon monimuotoisuuden kehitystä pitkällä aikavälillä. Biodiversiteetin huomioiminen kokonaisuutena kaavoitusvaiheesta kunnossapitoon, vaatii eri toimijoiden sujuvaa yhteistyötä. (RT 103773, 2025, ss. 8, 20)

Luonnon monimuotoisuus ilmenee eri tavoin aluetyypeittäin. Aluetyyppejä on neljä: tiivis kaupunkirakenne, kaupungin reunavyöhyke, pientaloalue ja liike-, -tuotanto- ja työpaikka-alue. Aluetyypeille on useita samankaltaisia keinoja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Tiiviissä kaupunkirakenteessa ja liike-, tuotanto- ja työpaikka-alueella on hyödyllistä suosia viherkatto ja vertikaalivihreän ratkaisuja. Viherkattojen ja -seinien lisääminen on yksi keskeisistä keinoista vahvistaa biodiversiteettiä erityisesti tiiviissä kaupunkirakenteessa tai alueilla, joissa kasvillisuudelle sopivaa tilaa on rajallisesti. Viherkatot tarjoavat mahdollisuuden kasvattaa viherpinta-alaa ahtaissa paikoissa, joissa maanvarainen kasvillisuus ei ole mahdollinen. Viherkatot lisäävät kasvillisuuden lajikirjoa tiiviissä kaupunkirakenteessa. Myös liike-, tuotanto- ja työpaikka-alueilla viherkattojen merkitys luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta on suuri. Laajoja kattopinta-aloja voidaan viherryttää, jolloin viherkatot toimivat paitsi ekologisina pinta-aloina, myös keinona vähentää luonnonalueiden rakentamistarvetta ja siten turvata niiden monimuotoisuutta. (RT 103773, 2025, ss. 8, 20–21)

Rakennetussa ympäristössä hulevesien hallinta on keskeinen keino luonnon monimuotoisuuden tukemisessa. Erityisesti tiiviissä kaupunkirakenteessa läpäisevien pintojen lisääminen ja hulevesien imeyttäminen kasvillisuuden käyttöön parantaa

olosuhteita eliöyhteisöille ja vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Biodiversiteetin kannalta vesi kannattaa hyödyntää paikallisesti kasvillisuuden kastelussa, jolloin maaperän kosteus ja kasvupaikkojen laatu paranevat. Vettä läpäisemättömien pintojen välttäminen on tärkeää myös liike-, tuotanto- ja työpaikka-alueilla. Hulevesien luonnonmukainen hallinta tukee siis paitsi veden kiertoa ja maaperän toimintaa, myös elinympäristöjen monipuolistumista rakennetussa ympäristössä. Lahopuun merkitys ja sen hyödyt nousevat esiin lähes jokaisessa aluetyypissä, samoin kuin kerroksellisen ja monilajisen kasvillisuuden käyttö. Lahopuun käyttöä voidaan myös ohjata pientaloalueella kaavamerkinnoilla ja näin ollen määrätä kiinteistöjen omistajat toteuttamaan biodiversiteetin tukemista. Kaavamerkintöjen avulla voidaan merkitä tietty osa pihasta säilytettäväksi luonnontilaisena, jolloin varmistetaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen tontilla. (RT 103773, 2025, ss. 20–21)

Yksi luonnon monimuotoisuuden turvaamisen keinoista on viherkerroin. Se soveltuu kaikkien aluetyyppien biodiversiteetin tukemiseen. Viherkerroin on työkalu, jonka käyttämiseen voidaan määrätä kaavassa tai rakennusjärjestyksessä. Viherkerrointa voidaan hyödyntää niin tontti- kuin aluetasollakin. Tonttikohtainen viherkerroin kuvaa kasvillisuuden ja vettä viivyttävien ratkaisujen määrää suhteessa tontin kokonaispinta-alaan. Se toimii työkaluna erityisesti korttelialueiden toteutussuunnittelussa, mutta ei yleensä huomioi kasvualustojen laatua, kasvillisuuden lajistoa tai hoitotapoja. Mikäli nämä tekijät sisällytettäisiin laskentaan, voitaisiin samalla edistää rakennetun ympäristön luonnon monimuotoisuutta kunta- tai kaupunkikohtaisesti. Alueellinen viherkerroin tarkastelee viherrakennetta laajemmassa mittakaavassa, kuten kaupunginosan tai suunnittelualueen tasolla. Se kattaa kaikki kasvillisuus- ja vesialueet ja tuottaa tietoa viherrakenteen ekosysteemipalveluista, kuten hulevesien hallinnasta, ilmanlaadun parantamisesta ja ilmastomuutokseen sopeutumisesta. Samalla se arvioi alueen luonnon monimuotoisuutta ja tukee monitoiminnallisen viherrakenteen kehittämistä osana kaavoitusta ja maankäytön suunnittelua. Monitoiminnallisella viherrakenteella tarkoitetaan monilajisia puistoja ja viheralueita, viherkatteja ja muita viherrakenteita, jotka palvelevat useita eri tavoitteita ja toimintoja samaan aikaan. Ne yhdistävät ekologiset, sosiaaliset ja tekniset hyödyt yhdeksi kokonaisuudeksi. (RT 103773, 2025, s. 20)

3 Viherkunnossapito

Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisussa kunnossapito on jaettu kolmeen eri tehtäväkenttään, joita ovat korjaus-, hoito- ja käyttötehtävät. Viherkunnossapito eli viheralueiden kunnossapito tarkoittaa säännöllisiä hoitotoimenpiteitä,

joiden avulla ylläpidetään viheralueiden rakenteellisia ja ekologisia ominaisuuksia ja toimintaa. Lisäksi pyritään säilyttämään ja kehittämään viheralueiden käytettävyyteen vaikuttavia ympäristötekijöitä. Kunnossapitoon kuuluu muun muassa kasvillisuuden hoito, puhtaanapito, muut erityiset vihertyötehtävät ja viheralueisiin liittyvien rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoito. Korjaustehtäviin sisältyvät suuremmat korjaus- ja kunnossapitotyöt erityiskoneilla- ja materiaaleilla. Käyttötehtävät tarkoittavat valvontaa, järjestelmien ohjaamista ja selvitysten toteuttamista. Kunnossapidon tavoitteena on taata viheralueiden turvallisuus, viihtyisyys ja toiminnallisuus, mutta yhä enemmän siihen sisältyy myös luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen ja ekosysteemipalveluiden turvaaminen. (Tajakka, 2021, ss. 18, 25)

KiinteistöRYL ei tunne käsitteenä viherkunnossapitoa. Siellä on käytössä termi ulkoalueiden hoito, joka tarkoittaa kiinteistönhoitoa sisältäen puhtaanapidon, talvikunnossapitotyöt ja kasvillisuustyöt. Ulkoalueiden hoito on yleensä päivittäistä tai säännöllisesti toistuvaa työtä, joka on pääosin sisällytetty kiinteistönhuoltosopimukseen. Toisena terminä käytetään ulkoalueiden kunnossapitoa. Se tarkoittaa erikseen sovittavaa työtä, joka ei sisälly kiinteistönhuoltosopimukseen. Sellaisia voivat olla esimerkiksi viheralueiden täydennysistutukset, pihapuiden kaadot, päällysterakenteiden reikien paikkaukset ja ilkeistä johtuvat korjaustyöt. Ulkoalueiden kunnossapidon tavoitteena on ylläpitää kiinteistön laatutasoa uusimalla tai korjaamalla viallisia ja kuluneita osia. (KiinteistöRYL, 2025/1)

Viheralueiden kunnossapitoluokituksen RAMS 2020:n mukaisesti viheralueet on jaettu kolmeen kunnossapidon pääluokkaan. Nämä pääluokat ovat R (rakennetut viheralueet), A (avoimet viheralueet) ja M (metsät). Näitä pääluokkia tarkentavat alaluokat. RAMS-luokitus pääluokkineen ja alaluokkineen on esitetty kuvassa (Kuva 3). Lisäksi näitä täydentävät vielä luokat S (suojelualueet), x (maankäytön muutosalueet) ja P (viheralueiden puhtaanapitoluokitus). Kunnossapitoluokan avulla alueen kunnossapidon taso määritellään ja se ohjaa työhön resursointia, laajuutta, laatua ja toteutuksen valvontaa. Kunnossapitoluokitus toimii työkaluna viheralueiden hoidon ja ylläpidon seurannassa. Luokitus tukee viheralueiden hoidon laadunhallintaa ja mahdollistaa myös kunnossapidon vaikuttavuuden arvioinnin pitkällä aikavälillä. (Tajakka, 2020, ss. 24–25)

Kuva 3. RAMS-luokitus (Noora Raitanen, mukaillen Viherympäristöliitto, 2020, s. 6).

Pääluokat	Alaluokat
R Rakennetut viheralueet	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue
A Avoimet viheralueet	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avon alue A5 Maisemapelto
M Metsät	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä

Pihojen hoidon ja kunnossapidon tavoitteena voidaan pitää luonnonmukaisuutta, jolloin hoidon määrää vähennetään hallitusti. Tämä lähestymistapa edellyttää tilaajilta uudenlaista ajattelua ja näkökulmaa, jossa luonnon monimuotoisuus nähdään tärkeänä ja myös ihmisten hyvinvointia lisäävänä tekijänä. Käytännön esimerkkinä tämä voi tarkoittaa, että nurmikkoa suositetaan ensisijaisesti vain oleskelualueilla, kun taas muilla viheralueilla kasvillisuuden annetaan kasvaa ja kehittyä luonnonmukaisesti. Viheralueet voidaan myös suunnitella siten, että ne vaativat mahdollisimman vähän jatkuvaa hoitoa ja kunnossapitoa. Kiinteistöhuollon toimia voidaan ohjata luonnon monimuotoisuutta tukeviksi, mikä edellyttää selkeää suunnitelmaa ja tarkkoja toimintaohjeita. Toimintaohjeissa määritellään, miten luontopohjaiset toimenpiteet toteutetaan ja millä menetelmillä. Tällöin tilaajat voivat vaikuttaa merkittävästi viheralueiden kunnossapitoon ja työmenetelmiin. Jokaiselle kiinteistölle tai viheralueelle voidaan lisäksi laatia erillinen biodiversiteettisuunnitelma, joka huomioi tonttikohtaiset olosuhteet ja tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. (RT 103773, 2025, s. 32)

3.1 Viherkunnossapitoa ohjaavat asiakirjat ja julkaisut

Viherkunnossapitoa ohjaavia asiakirjoja ovat viherympäristöliiton soveltuvat julkaisut kuten Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021, Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS ja Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset KiinteistöRYL. Edellä mainittujen ohjaavien ja määräävien asiakirjojen lisäksi saatavilla on opas. Teos Hulevesi rakennetussa ympäristössä opastaa hulevesien suunnittelussa, rakentamisessa

ja kunnossapidossa. Ohjaavat asiakirjat ja julkaisut on esitelty kuvassa (Kuva 4). (Tajakka, 2021, s. 13; Tajakka, 2020, ss. 8–9)

Kuva 4. Viherkunnossapitoa ohjaavat asiakirjat ja julkaisut (Noora Raitanen, mukaillen Tajakka, 2021, s. 13; Tajakka, 2020, ss. 8–9).

Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 on kunnossapidon monipuolinen laatuvaatimusasiakirja. Se korvaa aikaisemmin julkaistun Viheralueiden hoito VHT '14 -julkaisun. Päivityksen yhteydessä termistö on muutettu hoidosta kunnossapitoon, joka kuvaa käsitteenä laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin julkaisussa olevaa sisältöä. Samalla siirryttiin viheralueiden hoidon laatuvaatimuksista kunnossapidon yleisiin laatuvaatimuksiin. VKT 2021:n on tarkoitus olla valtakunnallinen yleinen laadun kuvaus viherkunnossapidosta. Sitä voidaan hyödyntää laatuvaatimuksia täsmentäen urakka- ja hankekohtaisesti työselostuksissa sekä kuntien, kaupunkien ja yritysten laatimissa tehtävä- ja työkorkeissa. Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus soveltuu erinomaisesti julkisten viheralueiden kunnossapidon laatuvaatimusten määrittelyyn. Tämän lisäksi sitä voidaan hyödyntää tai soveltaa myös metsien, hautausmaiden, katuviheralueiden ja liikunta- ja urheilupaikkojen kunnossapidossa. Kunnossapidon lisäksi VKT 2021 sisältää laatuvaatimuksia laajasti myös esimerkiksi puhtaanapidolle, talvihoidolle ja kasvillisuuden hoidolle. VKT 2021 sisällössä on otettu huomioon kokonaisuutena mm. haitallisten vieraslajien hallinta, ekosysteemipalveluiden edistäminen, dynaamisten kasvillisuusalueiden kunnossapito ja rakentamisen aikainen ja takuuajan kunnossapito.

(Tajakka, 2021, s. 13) Dynaamisilla kasvillisuusalueilla tarkoitetaan kerroksellisia ja monilajisia istutuksia, jotka kehittyvät luontaisen kasviyhdyksunnan tavoin ja joiden hoito on sallivaa ja niiden luonnollista kehitystä ohjailevaa (Helsingin kaupunkikasvuopas, 2020).

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS on valtakunnallinen yleinen viheralueiden luokitusopas, jonka kunnossapitoluokitusta voidaan soveltaa niin julkisten kuin yksityisten viheralueiden luokituksessa. RAMS 2020 korvaa aiemman, vuonna 2007

Viherympäristöliiton julkaiseman Viheralueiden hoitoluokituksen. RAMS kunnossapidon luokitusta on mahdollista hyödyntää lisäksi metsien, hautausmaiden, kiinteistöjen ulkoalueiden ja liikenneviheralueiden luokittamiseen. Luokituksen ajatuksena on, että viheralueen omistaja voi määrittellä viheralueensa sen käyttö- ja kunnossapitovaatimuksia vastaavaan luokkaan. Halutessaan luokitusta voidaan vielä tarkentaa kohdekohtaisesti. (Tajakka, 2020, ss. 8–9)

KiinteistöRYL eli kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset ovat kattava ohjeistus kiinteistön hoidosta, huollosta, kunnossapidosta ja valvonnasta niin sisä- kuin ulkotiloissa. Se on kiinteistöhuollon teos, jonka avulla määritellään hyvän kiinteistönpidon perustaso. Ulkoalueiden kunnossapidon osalta on määritelty tarkasti mm. kasvillisuusrakenteiden, päällysterakenteiden ja aluevarusteiden hoidosta ja kunnossapidosta.

Kasvillisuusrakenteilla tarkoitetaan eläviä elementtejä, kuten esimerkiksi pensaita, puita, perennoja, köynnöksiä, nurmialueita ja niittyjä. Päällysterakenteilla tarkoitetaan pintamateriaaleja, kuten esimerkiksi kiveyksiä, asfaltteja, laatoituksia ja sorapintoja. Aluevarusteet ovat ulkoalueiden rakenteita ja varusteita, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin kasvillisuus- ja päällysterakenteisiin. Aluevarusteisiin kuuluvat esimerkiksi aidat, portit, opasteet, valaistusratkaisut, ulkokalusteet sekä leikki- ja urheiluvälineet. Lisäksi aluevarusteisiin sisältyvät talovarusteet ja liikenteen ohjaamiseen liittyvät elementit. (KiinteistöRYL, 2025/1)

Reijo Eskolan ja Outi Tahvosen julkaisu hulevesistä vuodelta 2025 kokoaa viidentoista vuoden aikana muuttuneet ohjeistukset ja tutkimustiedot yhteen peilaten heidän kokemuksiinsa. Aikaisempi teos hulevesien hallinnasta on julkaistu vuonna 2010. Hulevesi rakennetussa ympäristössä sisältää tietoa niin hulevesien suunnitteluun, rakentamiseen kuin kunnossapitoonkin. Julkaisussa painotetaan koko toteutusketjun tärkeyttä sekä kunnossapidon osalta merkitystä mm. hulevesijärjestelmien pitkäikäisyydessä ja rakenteiden toimivuudessa. Hulevesien hallintarakenteilla tarkoitetaan rakenteita ja järjestelmiä, joiden avulla sade- ja sulamisvesiä hallitaan rakennetussa ympäristössä. Hallintarakenteet voivat olla teknisiä ratkaisuja, kuten putkistoja ja kaivojärjestelmiä, tai

luonnonmukaisia viivyty- ja imeytysrakenteita, kuten sadepuutarhoja, viherpainanteita ja kosteikkoja. Julkaisussa ohjeistetaan kohdekohtaisen kunnossapitosuunnitelman tekoon, työn aikataulutukseen ja valvontaan. Lisäksi selostetaan erilaisten hulevesien hallintarakenteiden kunnossapitotavoista ja -menetelmistä. (Eskola & Tahvonen, 2025, ss. 5, 126–133)

3.2 Kestävän ympäristörakentamisen toimintamalli (KESY)

Kestävän ympäristörakentamisen toimintamalli, eli KESY, on viheralan yhteisesti kehittämä työkalu, joka ohjaa kestävän kehityksen periaatteiden soveltamista ympäristörakentamisessa. Kyseessä ei ole velvoittava säädös tai pakottava ohjeisto, vaan suuntaa antava malli, joka esittää erilaisia toimintatapoja ja tarkastelee viheralan prosesseja kokonaisvaltaisesti. KESY määrittelee, miten eri osapuolet eli tilaajat, suunnittelijat, rakentajat ja kunnossapitajat voivat huomioida kestävän kehityksen tavoitteet hankkeissaan. Toimintamalli on laadittu laajassa yhteistyössä Viherympäristöliiton jäsenyhdistysten, alan ammattilaisten, sidosryhmien ja asiantuntijoiden kesken. Työtä on ohjannut monipuolinen asiantuntijaryhmä, johon on osallistunut yli 200 henkilöä. Lisäksi toimintamallia ja siihen liittyviä työkaluja, kuten esimerkiksi ohjeoppaita, tarkistuslistoja ja asiakirjapohjia, on voinut kommentoida vapaasti. KESY edustaa tärkeää askelta kohti kestävämpää ympäristörakentamista, ja sen avulla pyritään vastaamaan laajoihin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, resurssien tehokkaaseen käyttöön, energiankulutuksen vähentämiseen, saastumisen torjuntaan sekä viihtyisien elinympäristöjen kehittämiseen. (Weckman ym., 2018, s. 5)

Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) toimintamalli korostaa kunnossapidon merkitystä osana koko ympäristörakentamishankkeen elinkaarta. Sen onnistuminen vaatii riittäviä resursseja, osaamista sekä yhteistyötä hankkeen suunnittelijoiden, rakentajien ja käyttäjien kanssa. Kunnossapitotyötä ohjaavat tilaaja- ja organisaatiokohtaiset strategiat sekä ympäristö- ja laatutavoitteet. Kunnossapitotyötä varten tulee laatia erillinen kunnossapitosuunnitelma, joka kattaa muun muassa laadun, turvallisuuden, työtavat ja omavalvonnan. Suunnitelmassa tulee huomioida erityisesti kestävän kehityksen näkökulmat. Kunnossapidon käytännön toteutuksessa noudatetaan kohteelle laadittua kunnossapitosuunnitelmaa sekä tilaajan ja suunnittelijan antamia ohjeita. Mikäli tällaista suunnitelmaa ei ole laadittu jo hankkeen aiemmissa vaiheissa, se tulee laatia ennen kunnossapitotöiden aloittamista. Omavalvonnalla on keskeinen rooli kunnossapidon laadun

varmistamisessa. Työvaiheiden edetessä suoritetaan tarkastuksia, joiden avulla arvioidaan työn etenemistä suhteessa suunnitelmiin ja laatuvaatimuksiin. Tulokset dokumentoidaan ja mahdolliset poikkeamat korjataan yhteistyössä tilaajan kanssa. KESY-periaatteisiin kuuluu myös jatkuva kehittäminen. Tietoa kunnossapidon onnistumisesta kerätään systemaattisesti eri sidosryhmiltä, kuten tilaajilta, suunnittelijoilta, rakentajilta ja kohteen käyttäjiltä. Saatua palautetta hyödynnetään kunnossapitokäytäntöjen kehittämisessä, mikä tukee kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista hankkeen koko elinkaaren ajan. (Weckman ym., 2018, ss. 14–15)

Tiivistetysti KESY-toimintamalli kunnossapidossa on määritelmä kestävän kehityksen mukaisista, Suomen sääolosuhteisiin soveltuvista toimintatavoista, työmenetelmistä ja ohjeistuksista ympäristörakentamisen tilaajille, suunnittelijoille, rakentajille, kunnossapitajille ja tavarantoimittajille (Tajakka, 2021, s. 25).

3.3 Biodiversiteettiä tukevat asiakirjat ja julkaisut viherkunnossapidossa

Erilaisia julkaisuja ja asiakirjoja biodiversiteettiä tukevaan kunnossapitoon on useita. On myös huomionarvoista, että viherkunnossapitoa ohjaavat asiakirjat saattavat olla ristiriidassa luonnon monimuotoisuutta vahvistavaan viherkunnossapitoon. Vuonna 2025 Rakennustieto Oy julkaisi RT 103773 -ohjekortin luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä. Ohjekortti sisältää luonnon monimuotoisuuden käsitteistöä ja keskeiset syyt monimuotoisuuden heikkenemiseen rakennetussa ympäristössä. Lisäksi ohjekortti tarjoaa konkreettisia toimenpide-ehdotuksia luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi ja vahvistamiseksi ulko- ja viheralueiden rakentamisessa, suunnittelussa ja kunnossapidossa. (RT 103773, 2025, s. 1)

Ohjeistuksia ja suosituksia luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen löytyy myös viherympäristöliiton julkaisusta Pölyttäjäystävälliset viheralueet. Se on osoitettu viheralueiden suunnitteluun ja kunnossapitoon. Julkaisu sisältää ohjeistuksia ja suosituksia pölyttäjäystävälliseen viherkunnossapitoon, joilla pyritään aktiivisesti tukemaan ja kehittämään pölyttäjien elinympäristöjä. Teos ottaa kantaa esimerkiksi niittyjen, kaupunkimetsien, kosteikkojen ja rakennettujen viheralueiden kunnossapitoon, haitallisiin vieraskasvilajeihin ja torjunta-aineiden käyttöön nimenomaisesti pölyttäjien näkökulmasta. (Järvi & Karilas, 2025, ss. 5, 78)

Suomessa on luonnon monimuotoisuuden edistämiseen voimassa olevia lakeja ja säädöksiä, jotka ovat esitelty kuvassa (Kuva 5). Suomessa luonnonsuojelun lakisääteistä toteutumista ohjaa ja valvoo ympäristöministeriö. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sisältyy osaksi maankäytön suunnittelujärjestelmää eri tasoilla. Keskeiset linjaukset asetetaan maakunta- ja yleiskaavoissa, jotka puolestaan ohjaavat tarkempaa suunnittelua asemakaavatasolla. Näiden kaavojen pohjalta toteutuvat yksittäiset rakennus- ja pihahankkeet, jotka täydentävät kokonaisuutta paikallisella tasolla. (RT 103773, 2025, ss. 1, 8)

Kuva 5. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen liittyviä lakeja ja säädöksiä (Noora Raitanen, mukailen RT 103773, 2025, s. 1).

Kunnilla on keskeinen rooli ekologisesti kestävä kehityksen edistämässä. Ne vastaavat siitä, että maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa otetaan huomioon ympäristövaikutukset ja varmistetaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Suunnitteluratkaisujen tulee tukea pitkäjänteisesti luonnon arvojen turvaamista osana elinympäristön laatua. (RT 103773, 2025, s. 1)

VKT eli viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus on huomioi KESY-toimintamallin edistääkseen sen tavoitteiden toteutumista. VKT:n sisällössä ja ohjeissa tuodaan ilmi toimintatapoja, joilla voidaan rikastuttaa luonnon monimuotoisuutta, edistää

ekosysteemipalveluiden toimintaa ja kiertotaloutta sekä vähentää kemikaalisäasteitä ja puhtaan veden käyttöä. (Tajakka, 2021, s. 25)

3.4 Haasteet

Kestävä kehitys asettaa vaatimuksia kaikille toimijoille, myös viheralan ammattilaisille. Kestävän kehityksen mukainen toiminta on haaste, johon kaikkien viheralan ammattilaisten ja alalla työskentelevien on sitouduttava. Viheralan toimijoilla on keskeinen vastuu kestävän kehityksen edistämiseksi, ja heidän on kyettävä vastaamaan ympäristöön kohdistuviin haasteisiin. Näihin kuuluvat muun muassa ilmastonmuutos, biodiversiteetin heikkeneminen, elinympäristöjen kaventuminen ja kaupungistuminen. Nämä haasteet ovat monisyisiä, ja niiden ratkaiseminen edellyttää eri alojen välistä yhteistyötä ja osaamisen yhdistämistä. Kun toimintaa suunnataan kestävämmäksi, voidaan ympäristövaikutusten negatiivisia muutoksia hidastaa tai jopa estää, erityisesti paikallisella tasolla. Kestävässä ympäristörakentamisessa pyritään suunnittelemaan, rakentamaan ja kunnossapitämään ympäristöä niin, että haittavaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Ekologinen kestävyys nousee keskeiseen rooliin, sillä rakentamisella vaikutetaan välttämättömiin ekosysteemipalveluihin eli esimerkiksi veden kiertokulkuun, maaperän kuntoon ja kasvillisuusalueisiin. Tämän vuoksi on tärkeää ymmärtää ja turvata luonto ja luonnon monimuotoisuus kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä edellyttää kokonaisuuksien hahmottamista ja yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kesken. (Weckman ym., 2018, s. 6)

Rakentamisessa kunnossapito on sellainen osa-alue, josta halutaan säästää ja siihen ei varata rahoitusta tai saada avustusta. Siitä syystä yksi kunnossapidon suurimmista haasteista ilmeneekin siinä, että rakentamisen jälkeisen ajan kustannuksiin kunnossapidon osalta ei olla varauduttu. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että upeita ja viihtyisiä piha- ja viheralueita suunnitellaan sekä toteutetaan, mutta niiden kunnossapidosta ei huolehdi. Huonolla tai väärällä viherkunnossapidolla ammattitaitoisesti suunniteltujen alueiden luontoarvot ja pölyttäjäturvallisuus voidaan menettää lähes täysin. Esimerkiksi erinomaisesti perustettu monivuotinen kukkaniitty jätetään ilman hoitoa, jolloin niitty voi kasvaa umpeen ei toivottuja heinäkasveja ja haitallisia vieraslajeja. Viherkunnossapidon haasteisiin reagointi voi parhaimmillaan olla mahdollisuus luoda sellaisia kaupunkitiloja, joissa sekä ihmiset että luonto voivat hyvin ja elinvoimaisesti. (Eskola & Tahvonen, 2025, ss. 145, 147; Järvi & Karilas, 2025, ss. 80–81)

Yhtenä haasteena on myös tilaajien asenteet ja esteettiset odotukset. Luonnon monimuotoisuutta lisäävä kunnossapito ei aina vastaa asukkaiden tai tilaajien toiveita visuaalisesti. Viheralueet, puistot ja muut piha-alueet on totuttu näkemään siisteinä ja virheettöminä, jolloin luonnonmukaisempi kunnossapito ei vastaa odotuksia yleisilmeeltään. Tällöin uudenlaiseen nykyaikaiseen biodiversiteettiä tukevaan kunnossapitoon tottuminen tilaajilla ja asukkailla voi olla hitaampaa. Haasteena onkin tilaajien asenteet ja ”hallitun hoitamattomuuden” hyväksyminen sekä siihen tottuminen. (RT 103773, 2025, s. 32; Järvi & Karilas, 2025, s. 86)

4 Biodiversiteettistrategia liiketoiminnan osana

Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen aiheuttaa merkittäviä taloudellisia kustannuksia, mutta sen turvaaminen ja palauttaminen voi myös luoda huomattavia liiketoimintamahdollisuuksia. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät riskit voidaan kääntää mahdollisuuksiksi muun muassa kehittämällä uusia tuotteita ja palveluita, hyödyntämällä kiertotalouden malleja, sertifiomalla palveluja tai toteuttamalla konkreettisia paikallisia toimenpiteitä luonnon tilan parantamiseksi. Liiketoiminnalliset hyödyt voidaan jakaa aineettomiin ja aineellisiin. Aineettomia etuja ovat muun muassa vahvistunut brändi ja maine, houkuttelevuus työnantajana sekä liiketoiminnan resilienssi. Aineellisia hyötyjä ovat esimerkiksi toimintojen tehostuminen, uudet tuotteet ja markkinat. Toimintaympäristön muutokset voivat lisäksi herättää kysyntää ja tarjontaa asiantuntija-, kunnostus- ja urakointipalveluille. Myös kiinnostus luontopohjaisiin ratkaisuihin rakennetuissa ympäristöissä, voi tarjota yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi kunnossapidon ja rakentamisen osalta. Biodiversiteettiä vahvistavat liiketoimintamallit auttavat vahvistamaan kilpailukykyä ja luomaan uusia tulonlähteitä. (Sihvonen ym., 2022)

Yritysten on tärkeää sisällyttää luonnon monimuotoisuus strategiseen suunnitteluun. Tällöin pystytään arvioimaan, minkälaisia toimenpiteitä voidaan tehdä luonnon tilan vahvistamiseksi ja mitä hyötyjä niistä saadaan liiketoiminnalle. Olennaista on tunnistaa yrityksen toimintojen vaikutukset ja riippuvuudet luonnosta sekä määrittää strategiset tavoitteet riskien ja mahdollisuuksien näkökulmasta. Jokaisella yrityksellä on yhteyksiä ekosysteemipalveluihin osana tuotantoprosessiaan. Yrityksillä on mahdollisuus edistää luonnon monimuotoisuutta ja luoda liiketoiminnallista arvoa kestäväällä tavalla. Lisäksi yritykset voivat osallistua omalla toiminnallaan luonnon monimuotoisuuden tukemiseen, mikä vahvistaa positiivisten luontovaikutusten lisäksi yritysten sosiaalista hyväksyttävyyttä. (Sihvonen ym., 2022)

Luonnon monimuotoisuudella on merkittävä arvo yrityksen näkökulmasta. Ekosysteemien monimuotoisuus turvaa luonnon tarjoamien resurssien ja palveluiden saatavuuden, mikä luo perustan yritystoiminnan jatkuvuudelle ja kilpailukyvyille. Yritykset, jotka huomioivat biodiversiteetin ajoissa ja sisällyttävät sen osaksi liiketoimintastrategiaansa, voivat hyötyä uusista markkina- ja innovaatiomahdollisuuksista sekä vahvistaa vastuullisuusbrändiään. Menestyäkseen alati muuttuvassa toimintaympäristössä yritysten on tärkeää tunnistaa toimintansa suorat ja epäsuorat vaikutukset luontoon, minimoida ympäristöhaitat, käyttää luonnonvaroja tehokkaasti ja siirtyä fossiilisista polttoaineista kohti uusiutuvaa ja vähäpäästöisempää ratkaisua. Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet eivät ainoastaan pienennä luontoon kohdistuvia uhkia, vaan ne voivat myös parantaa yrityksen taloudellista asemaa pitkällä aikavälillä. (WWF, 2021)

Luonto ja sen tarjoamat palvelut ovatkin globaalisti tärkein pääomamme, vaikka niille ei yleisesti olla määritelty rahallista arvoa. WEF:n suorittaman The New Nature Economy -raportin mukaan yli puolet maailman bruttokansantuotteesta (BKT) on riippuvainen luonnosta ja sen palveluista, vaikka se ei ota lainkaan huomioon luontopääoman vähenemistä. Liiketoiminnan tavoitteena tulisi olla tulevaisuus, missä ihmiset ja luonto voivat elää harmoniassa toinen toistaan tukien. (WWF, 2021)

Liiketoiminnan näkökulmasta luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen on välttämätöntä, sillä yli 50 biljoonaa euroa globaalista taloudesta on kohtalaisen tai erittäin riippuvainen luonnosta. Swecon suorittaman selvityksen mukaan liiketoiminnan vaikutukset biodiversiteettiin tunnetaan hyvin, sillä 82 % yrityksistä pitää toimintansa luontovaikutuksia merkittävänä. Selvityksessä oli mukana 50 suurinta eurooppalaista teollisuuden ja energia-alan yritystä. Näistä kuitenkin vain 16 % piti biodiversiteettiä taloudellisesti olennaisena, mikä kertoo luonnon monimuotoisuuteen liittyvien riskien aliarvioimisesta. Biodiversiteetin sisällyttäminen yrityksen strategiaan on riskienhallinnan näkökulmasta tärkeää ja turvaa liiketoiminnan tulevaisuudessa. (Sweco, n.d)

Yhteenvetona todettakoon, että biodiversiteetti vaikuttaa yritysten liiketoimintaan kahdella tavalla. Se on sekä liiketoiminnan resurssi ja mahdollisuus että riskien lähde. Yritysten kilpailukyky ja liiketoiminnan kestävyys riippuvat siitä, kuinka hyvin ne tunnistavat, hallitsevat ja hyödyntävät näitä biodiversiteettiin liittyviä yhteyksiä. (Sihvonen ym., 2022)

5 Yrityksen nykytila

Alltime Suomi Oy on perustettu vuonna 2006 Pohjois-Suomessa, Oulussa. Sittemmin yritys on laajentunut ja tällä hetkellä Alltime toimii valtakunnallisesti Suomessa aina Etelä-Suomesta Pohjois-Suomeen saakka. Yrityksen kasvu on ollut voimakasta ja nykyään Alltime onkin Pohjoismaiden toimija, jolla on palvelutarjontaa myös maanlaajuisesti Ruotsissa. Suomessa henkilöstöä on yhteensä 800 ja pohjoismaiden henkilöstö yhteenlaskettuna henkilöstömäärä on yhteensä 1 000. Yrityksen palvelutarjontaan Suomessa kuuluu kiinteistö-, puhtaus-, viher- ja infrapalvelut sekä vesiväylien hoito. Vuoden 2024 Pro-forma liikevaihto oli 50 miljoonaa euroa. (Alltime Suomi Oy, n.d.-a)

Yrityksen tavoitteena on ajatella vastuullisesti ja liiketoiminnassa otetaan vahvasti huomioon ympäristönsuojelu ja ympäristöasioiden kehittäminen. Yritykselle on myönnetty ISO 14001 -sertifikaatti vuonna 2024, joten yrityksellä on käytössä ympäristöjärjestelmä. Yritys seuraa lisäksi työkoneiden, -laitteiden ja ajoneuvojen päästöjään. Koko organisaation tasolla on myös aloitettu kalustokannan sähköistäminen. (Alltime Suomi Oy, n.d.-b; Alltime Suomi Oy, n.d.-c)

Kasvukaudella 2025 Alltime Suomi Oy laajensi toimintaansa Tampereen alueella viherpalveluihin ja näin ollen viherkunnossapito tuli kiinteäksi osaksi yrityksen liiketoimintaa. Viherpalveluiden palvelukokonaisuuteen sisältyy erilaisia viherkunnossapidon palveluita yrityksille, kunnille, kaupungeille ja taloyhtiöille. Lokaationa näille palveluille ovat Tampereen lisäksi sen ympäristökunnat, kuten Pirkkala, Lempäälä ja Kangasala. Viherkunnossapidon palveluihin sisältyy viheralueiden hoitotyöt kokonaisvaltaisesti, kausikukkaistutustyöt ja niiden hoito, viherkattojen ja vertikaalivihreän kunnossapito sekä takuuajan hoitotyöt ja kunnossapito. Mainittakoon lisäksi haitallisten vieraslajien torjunta ja poisto, mikä on erittäin tärkeä palvelukokonaisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Viherpalveluiden palveluvalikoima on Alltime Suomi Oy:n viherpalveluiden työnjohtajan ja myös tämän opinnäytetyön tekijän suunnittelema kokonaisuus.

5.1 Haastattelut ja havainnot

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, jossa kaikille on samat kysymykset, mutta niihin vastataan omin sanoin eikä vastauksia ole sidottu vastausvaihtoehtoihin. Teemahaastattelussa pääasia on edetä teemojen mukaisesti, jotta

saadaan haastateltavan omat näkemykset kuuluviin. Kysymysten järjestys ja muoto voi muuttua haastattelun edetessä haastateltavan mukaan ja haastattelija voi myös kysyä tarkentavia kysymyksiä. Teemahaastattelua tehdessä ei aina tarvitse olla valmiita kysymyksiä, vaan se voidaan toteuttaa myös aihekokonaisuuksittain. (Hirsijärvi & Hurme, 2022)

Teemahaastattelu toteutettiin selvittämään yrityksen nykytilaa, nykyisiä biodiversiteettiin liittyviä käytäntöjä ja tavoitteita niin yritys- kuin yhteiskunnallisella tasolla. Haastatteluun valittiin henkilöt, jotka edustavat yrityksessä keskeistä kohderyhmää asiantuntemuksensa ja kokemuksensa perusteella. Haastatteluihin valikoitui kolme henkilöä, jotka olivat Alltime Group Oy:n viestintä-, vastuullisuus- ja markkinointijohtaja, Alltime Suomi Oy:n toimitusjohtaja ja HSEQ-johtaja. HSEQ on lyhenne sanoista health eli terveys, safety eli turvallisuus, environment eli ympäristö ja quality eli laatu. Käytännössä HSEQ-johtaja suunnittelee ja ohjaa riskienhallintaa, työturvallisuutta, ympäristövastuuta ja toteuttaa laadunhallintaa. Haastatteluun valituille lähetettiin sähköpostitse kutsu haastatteluun, jossa kerrottiin sen tarkoitus, haastattelun luonne ja arvioitu kesto. Samassa viestissä toimitettiin haastattelurunko etukäteen tutustuttavaksi (Liite 1). Kaksi haastattelusta toteutettiin sovittuna ajankohtana Microsoft Teamsin etäyhteydellä ja niistä on tehty transkriptio ja tallenne. Haastateltavat olivat tietoisia tallennuksesta ja haastattelun litteroinnista. Litteroidut tekstit tallennettiin suojatulle alustalle. Yksi haastatteluista toteutettiin kasvotusten yrityksen toimipisteellä ja sen pohjalta tehtiin muistiinpanot. Muistiinpanot tallennettiin suojatulle alustalle. Opinnäytetyössä käytettävästä aineistosta, sen tallennuksesta ja säilytyksestä on tehty aineistonhallintasuunnitelma (Liite 3).

Jokaisessa haastattelussa käytettiin samaa haastattelurunkoa, mutta keskustelun annettiin edetä joustavasti haastateltavien näkökulmien mukaan. Haastatteluihin varattiin tunti aikaa, joka oli realistinen aika käydä läpi haastattelu teemoittain. Haastattelussa jäi aikaa myös vapaalle keskustelulle ja haastattelut kestivät kokonaisuudessaan keskimäärin 45–60 minuuttia. Keskustelu vei haastattelukohtaisesti eri näkökulmiin, eikä yksikään haastattelu toistanut samaa kaavaa. Huomionarvoista oli myös se, että riippuen työtehtävästä ja asemasta yrityksessä, vastaukset kysymyksiin vaihtelivat hiukan. Ne eivät kuitenkaan olleet eriäviä, vaan vastaukset annettiin eri lähtökohdista ja tiedoista käsin. Tarve biodiversiteettistrategialle tunnistettiin jokaisessa haastattelussa kaikissa yrityksen liiketoiminnan osa-alueissa. Erityisesti se nousi esiin yrityksen vastuullisuuden vahvistamisessa sekä myynnillisestä näkökulmasta katsottuna. Tärkeänä koettiin löytää konkreettisia toimenpiteitä, joilla yritys voisi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen sekä saada ne käyttöön valtakunnallisesti. Henkilöstölle suunnattua

matalan kynnyksen ohjeistusta pidettiin tärkeänä, sillä se varmistaisi ohjeiden käyttöönoton, samalla lisäten henkilöstön osaamista. Opas ja siihen liittyvät tehtäväkortit olivat haastateltavien mielestä erinomainen tapa jalkauttaa uusia käytäntöjä ja työtapoja suoritettavaan työhön. Se nähtiin myös kehittämisenarvoisena työkaluna, jota voidaan helposti täydentää tulevaisuudessa. Teemahaastattelu vahvisti näkemyksiä oppaan tarpeellisuudesta ja sen laajoista yrityksen käyttömahdollisuuksista.

Yrityksen toimintaa biodiversiteetin suojelussa määrittelee lainsäädännön lisäksi yrityksen sisäiseen käyttöön luotu ympäristöpolitiikka. Ympäristöpolitiikka määrittelee ympäristöjohtamisen keskeiset periaatteet, toimintamallit ja tavoitteet sekä toimii ohjeistuksena työntekijöille. Tämä ympäristöpolitiikka on henkilöstölle saatavilla yrityksen sisäisessä Intranetissä ja on velvoittava kaikessa yrityksen liiketoiminnassa. Yritykselle on samanaikaisesti viherkunnossapidon biodiversiteettistrategian kanssa tekeillä myös vastuullisuusstrategia, jonka yhtä päätavoitteista tämän opinnäytetyön aihe täydentää. Viherpalvelut ovat yrityksessä uusi liiketoimintakokonaisuus, joten vakiintuneita toimenpiteitä ja työmenetelmiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen viherkunnossapidon keinoin ei vielä ole. Tampereen toimipisteen viherpalvelut ovat kuitenkin tehneet erinomaisia biodiversiteettihankkeita kesän 2025 aikana. Näistä esimerkkeinä nurmikoiden muuttaminen niityiksi, kukinnan huomioiminen nurmikon leikkuussa, haitallisten vieraslajien torjuntaa ja syystöissä lehtien silppuaminen niiden poistamisen sijaan. Näitä toimenpiteitä halutaan vakiintuneiksi käytännöiksi valtakunnallisesti, jotta asiakkaille voidaan tarjota luonnon monimuotoisuutta vahvistavia palveluita.

5.2 Yrityksen tavoite

Tavoite biodiversiteettistrategialle selvitettiin teemahaastattelujen avulla. Yrityksen biodiversiteettistrategian tavoitteet perustuvat vastuullisuuteen ja pyrkimykseen toimia aktiivisesti globaalien ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Yrityksen keskeisenä tavoitteena on kantaa yhteiskunnallista vastuuta luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja edistää kestävästä kehitystä kaikilla liiketoiminnan osa-alueilla. Tämä tarkoittaa konkreettisia toimenpiteitä, kuten viheralueiden hoitoa luonnon monimuotoisuutta vahvistaen, luonnonvarojen kestävästä käytöstä edistämistä ja biodiversiteettiä tukevien palvelujen kehittämistä ja myyntiä.

Biodiversiteettistrategian avulla yritys pyrkii vahvistamaan vastuullisuusbrändiään ja luomaan lisäarvoa asiakkaille, tilaajille ja yhteistyökumppaneille. Vastuullisuus on lisäksi kilpailuetu, joka erottaa yrityksen edelläkävijänä toimialallaan. Edelläkävijyyttä näkyy innovatiivisissa ratkaisuissa ja työmenetelmissä, toiminnan jatkuvassa kehittämisessä ja sitoutumisessa kansainvälisiin standardeihin ja tavoitteisiin, kuten esimerkiksi YK:n Global Compact -yritysvastuutavoitteeseen. Tavoitteiden saavuttamiseksi yritys toteuttaa käytännön toimia, jotka tukevat sekä ilmaston että luonnon monimuotoisuuden suojelua. Näitä ovat esimerkiksi hiilijalanjäljen pienentäminen energiatehokkuuden ja vähäpäästöisten ratkaisujen avulla sekä viherkunnossapidon keinoin toteutettavat toimet luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Näiden ratkaisujen avulla yritys ei ainoastaan vähennä ympäristövaikutuksiaan, vaan luo myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vahvistaa asemaansa vastuullisena toimijana.

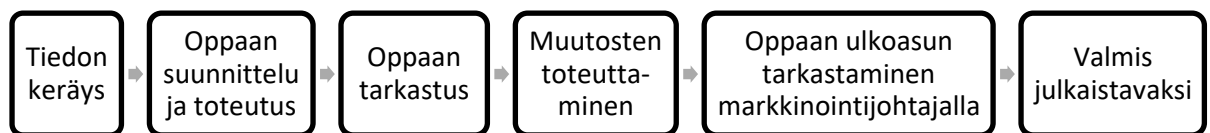
Strategian keskeisiin tavoitteisiin kuuluu lisäksi henkilöstön osaamisen kehittäminen, sillä monimuotoisuutta tukevat hoitomenetelmät edellyttävät uudenlaista ja kokonaisvaltaisempaa tietotaitoa, kuten kasvilajien tunnistusta, luonnon ymmärtämistä kokonaisuutena ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavan viherkunnossapidon toteuttamista. Tämä lisää työn ammatillista monipuolisuutta ja tarjoaa työntekijöille mahdollisuuksia laajentaa osaamistaan. Samalla strategia tukee henkilöstön työhyvinvointia ja työturvallisuutta, koska menetelmissä korostuvat myös kemikaalien, melun ja raskaiden koneiden käytön vähentäminen sekä ergonomisesti paremmat työtavat. Tällaiset muutokset parantavat työympäristön turvallisuutta ja vähentävät kuormitustekijöitä.

6 Opas tehtäväkortteineen

Alltime Suomi Oy:lle kehitettiin käytännönläheinen työkalu, jota yritys voi täydentää, jatkokehittää ja laajentaa tulevaisuudessa. Tavoitteena oli luoda selkeälukuinen ja helppokäyttöinen opas, jonka luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimintatapoja voidaan ottaa käyttöön niin viher-, kiinteistö- kuin infrapalveluissakin. Opasta tehdessä varmistettiin, että se on helposti lähestyttävä ja otettavissa matalalla kynnyksellä käyttöön eri viherkunnossapidon toimintaympäristöihin. Toteutettu työkalu on biodiversiteettistrategian mukainen opas tehtäväkortteineen (Liite 2). Se sisältää johdannon ja sisällysluettelon lisäksi tehtäväkohtaiset työohjeet ja -menetelmät eri viherkunnossapidon työtehtäviin. Tehtäväkortteissa on biodiversiteettiä vahvistavien työtapojen lisäksi viheralueiden kunnossapidon yleisen työselostuksen VKT 2021:n mukaiset

laatuvaatimukset. Tällöin saatiin tehtäväkorttien hyöty yritykselle optimoitua. Biodiversiteettistrategian tehtäväkortit ovat valittu sen perusteella, missä luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on luontevinta aloittaa viheralueiden kunnossapidon keinoin. Tehtäväkorteiksi valittiin nurmikon hoito, avoimien viheralueiden kasvillisuuden hoito ja haitallisten vieraskasvien poisto. Haitallisten vieraskasvien poiston yhteydessä on vieraskasvien tunnistamista helpottavat kuvalliset tunnistuskortit. Lisäksi toteutettiin pölyttäjäystävällinen niittokalenteri helpottamaan niittojen oikea-aikaisuutta luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Yrityksen tarpeen mukaan tehtäväkorteja tullaan luomaan tulevaisuudessa lisää ja niillä täydennetään jo olemassa olevaa biodiversiteettistrategiaa. Tärkeää on, että tehtyä strategiaa voidaan jatkokehittää yrityksen tarpeiden lisääntyessä tai niiden muuttuessa. Prosessikaavio oppaan teosta on kuvattu seuraavassa kuvassa (Kuva 6).

Kuva 6. Prosessikaavio oppaan teosta (Noora Raitanen, 06.12.2025).

Opasta kierrätettiin alkaen käytännön työtä tekevistä aina johtoryhmän jäseniin saakka. Ensimmäisten versioiden valmistuttua tehtäväkortit toimitettiin sähköisesti tarkasteltavaksi viherkunnossapidossa työskenteleville puutarhureille, viheryöntekijöille ja ulkoaluetyöntekijöille. He saivat tutustua kortteihin yhden työviikon ajan, jonka jälkeen niistä pyydettiin kirjallinen palaute. Jonkin verran saatiin myös palautetta suullisesti. Palautteen jälkeen tehtäväkortteihin tehtiin tarvittavat muutokset. Muutoksia tehtiin haitallisten vieraslajien tunnistuskortteihin muutamien lisäyksin sekä korjattiin joitakin puutteita ja epäselvyyksiä ohjeistuksissa. Viherkunnossapidon töitä tekeviltä saatiin arvokkaita ideoita ja ehdotuksia käytännön työn kannalta, jotta tehtäväkortit saatiin helppolukuisemmiksi esimerkiksi kausityöntekijöitä ajatellen.

Muutosten jälkeen toiset versiot tehtäväkorteista toimitettiin tulostettuina tuotantopäällikölle. Hän sai tutustua kortteihin yhden työviikon ajan, jonka jälkeen niistä pyydettiin suullinen palaute. Palautteen jälkeen tehtäväkortteihin tehtiin tarvittavat muutokset. Tuotantopäälliköltä saatiin hyviä ideoita ja ehdotuksia tehtäväkorttien ulkonäköön,

selkeyteen, laajuuteen ja sisältöön. Ulkonäöllisesti lisättiin ikonit otsikoiden yhteyteen, jotta parannettaisiin niiden luettavuutta ja visuaalisuutta.

Muutosten jälkeen kolmannet versiot tehtäväkorteista toimitettiin sähköisesti Alltime Suomi Oy:n toimitusjohtajalle ja Alltime Group Oy:n viestintä-, vastuullisuus- ja markkinointijohtajalle. He saivat tutustua kortteihin yhden työviikon ajan, jonka jälkeen niistä pyydettiin kirjallinen palaute. Palaute oli erinomaista ja opas täytti tilaajan toiveet. Muutosehdotuksia ei tullut.

Palautteiden jälkeen tehtäväkortit valmistuivat ja olivat valmiit tarkastettavaksi markkinointijohtajalle. Häneltä varmistettiin, että biodiversiteettistrategian ulkonäkö vastaa yrityksen brändiä. Tehtäväkortit eivät täyttäneet otsikoiden värivalinnan osalta vaadittuja kontrastiarvoja, jotta ne olisivat olleet riittävät materiaalin saavutettavuuden osalta. Muutin otsikoiden tekstin värin vaadittuun, jonka jälkeen biodiversiteettistrategia oli valmis julkaistavaksi. Viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia tullaan jakamaan valtakunnallisesti yrityksen sisällä sähköisessä muodossa Intranetissä. Sen lisäksi eri toimipisteisiin toimitetaan laminoidut paperiversiot. Tampereen alueella biodiversiteettistrategian laminoitu versio tulee sijoitettavaksi työohjekansioon toimipisteelle, jossa se on helposti kaikkien saatavilla ja luettavissa. Siihen on myös helppo palata ja ohjeistuksia tarkistaa ennen työtehtävien aloitusta.

7 Johtopäätökset

Yrityksen biodiversiteettistrategialla on merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia henkilöstöön, sillä se tuo mukanaan myös muutoksia työprosesseihin. Työnkuvat voivat monipuolistua ja muuttua jonkin verran perinteiseen ja totuttuun viherkunnossapitoon peilaten. Tämä saattaa vaatia henkilöstöltä ajattelutavan ja työskentelytapojen muutosta sekä työnjohdolta selkeää viestintää ja opastuksen järjestämistä. Kokonaisuutena biodiversiteettistrategialla on tulevaisuudessa paljon potentiaalia vahvistaa henkilöstön osaamista, hyvinvointia ja työmotivaatiota. Biodiversiteetin huomioiminen voi vaikuttaa positiivisesti myös työn merkityksellisyyden kokemukseen, sillä työntekijät voivat nähdä työnsä tulokset konkreettisesti myönteisinä luontovaikutuksina. Yrityksen sitoutuessa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, se kertoo myös vastuullisuudesta, mikä voi vahvistaa työntekijöiden luottamusta ja sitoutumista yrityksen toimintaan. Yrityksen biodiversiteettistrategia saattaa lisätä sen kiinnostavuutta uusien tekijöiden keskuudessa viestiessään modernista ja kestävästä ajattelutavasta, jossa huomioidaan

ympäristö ja yhteiskunnallinen vastuu. Tämän opinnäytetyön jatkotutkimusaiheena voisikin selvittää, miten biodiversiteettistrategia on konkreettisesti vaikuttanut henkilöstön työmäärään, motivaatioon ja yritykseen sitoutumiseen.

Opas osoittautui tarpeelliseksi ohjeistukseksi työntekijöille luonnon monimuotoisuutta lisäävän viherkunnossapidon toteutukseen. Se soveltuu myös työnjohdolle työnohjaamiseen ja laadun hallintaan. Tehtäväkortteihin sisällytettyjen yleisten viheralueiden kunnossapidon laatuvaatimusten ansiosta voidaan helposti ja nopeasti tarkastaa myös kohteen laatuvaatimusten toteutuminen. Tehtäväkortit tukevat sekä työntekijöiden että työnjohdon korkeatasoista työskentelyä tarjoamalla yritykselle selkeät ohjeet ja yhtenäiset toimintatavat. Työntekijät voivat helposti hyödyntää tehtäväkortteja työkohteessa tarkistaakseen työmenetelmät ja toimia itsenäisesti niiden mukaan. Opas tehtäväkortteineen ylitti alkuperäiset työn odotukset, sillä niihin sisällytettiin lisäksi yleiset laatuvaatimukset. Tämä paransi korttien käytettävyyttä ja optimoi niiden hyödyn yritykselle.

Biodiversiteettistrategian mukainen opas tarjoaa hyvän lähtökohdan sen jatkokehittämiselle ja laajemmalle hyödyntämiselle. Tulevaisuudessa opasta voidaan päivittää, jolloin sen ajantasaisuus säilyy. Lisäksi sen sisältöä voidaan laajentaa uusilla tehtäväkortteilla ja muilla ohjeilla, jotka tukevat biodiversiteettiä sekä helpottavat strategian jalkauttamista käytäntöön. Tehtyjen tehtäväkorttien rajaaminen oli haasteellista, koska olisi ollut mielenkiintoista ja opettavaista luoda ne valmiiksi kaikista viherkunnossapidon työtehtävistä. Jo työn alkuvaiheessa olisi ollut kuitenkin tärkeää ymmärtää, että oppaan ei tarvitse olla kokonaisuutena täysin valmis opinnäytetyön päättyessä, vaan sen sisältöä voidaan myös täydentää ja kehittää edelleen tulevaisuudessa. Näin ollen oppaan kehittäminen ei pääty tämän opinnäytetyön valmistumiseen, vaan se luo hyvän perustan jatkuvalla kehittämistyöllä ja käytännön toiminnan parantamiselle jatkossakin. Tämä tulee myöhemmin vahvistamaan sekä yrityksen toimintaa että omaa ammatillista osaamistani.

Opas voi toimia myös koulutusmateriaalina henkilöstölle, mikä parantaa heidän osaamistaan ja tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta. Opasta voidaan lisäksi hyödyntää osana yrityksen vastuullisuusviestintää, sillä se havainnollistaa yrityksen sitoutumisen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vahvistaa luottamusta asiakkaiden ja muiden sidosryhmien keskuudessa. Strategia toimii konkreettisena todisteena siitä, että yritys sitoutuu kestävän kehityksen periaatteisiin. Näin biodiversiteettistrategia ei ole pelkästään ympäristövastuun työkalu, vaan myös merkittävä kilpailuetu myynnin ja markkinoinnin näkökulmasta. Yrityksellä on toimintaa myös

Ruotsissa, joten biodiversiteettistrategian hyödyntäminen ja soveltaminen siellä on toteutettavissa.

Opinnäytetyöprosessi vahvisti osaamistani projektin- ja ajanhallinnasta sekä laajojen kokonaisuuksien suunnittelusta. Ensimmäistä kertaa teemahaastattelujen järjestäminen, opetti paljon niiden suunnittelusta ja haastattelutilanteen hallinnasta. Opin, kuinka tärkeää on valmistella selkeä haastattelurunko, mutta samalla säilyttää siinä joustavuus, jotta keskustelussa voidaan edetä luontevasti. Mikäli toteuttaisin teemahaastattelut uudelleen, tekisin vapaamman haastattelurungon ilman yksityiskohtaisia kysymyksiä. Lisäksi yhden etäyhteydellä toteutetun haastattelun litteroinnissa oli jostain syystä haasteita ja se hidasti työn etenemistä.

Opin myös arvioimaan lähteiden luotettavuutta ja valitsemaan tutkimuksellisesti perusteltua aineistoa opinnäytetyön tueksi. Lisäksi syvennyin erityisesti biodiversiteettistrategian merkitykseen yritystoiminnassa, mikä lisäsi ymmärrystäni vastuullisuuden roolista kilpailukyvyyn ja asiakassuhteiden rakentamisessa. Työn aikana vahvistui myös ammatillinen identiteettini, oppiessani tuottamaan materiaalia, joka tukee konkreettisesti käytännön toimintaa. Tämä osoitti, että pystyn erinomaisesti yhdistämään teorian ja käytännön, mikä on keskeinen taito nykyisessä roolissani työnjohtajana sekä myös muissa tulevilla viheralan työtehtävissäni. Oppaan käytännön toteutus näytti, että selkeä ja visuaalisesti jäsenneily materiaali helpottaa sen käyttöä arjessa. Havaitsin myös, että ohjeiden yksinkertaisuus ja konkreettisuus lisäävät niiden sisäistämistä työntekijöiden keskuudessa. Lisäksi opin, että oppaan hyöty korostuu, kun se on helposti saatavilla sähköisessä muodossa ja päivitettävissä. Prosessin aikana kävi ilmi, että käytännön työtä tekevien osallistaminen sisällön arviointiin parantaa oppaan toimivuutta käytännön työssä ja samalla sitouttaa henkilöstöä sen käyttöön. Oppaan toteutus vahvisti käsitystäni siitä, että käytännönläheinen ja selkeä ohjeistus tukee sekä työn laatua että yrityksen tavoitteiden saavuttamista.

Mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita opinnäytetyölle on lukuisia. Mielenkiintoista olisi selvittää, miten luonnon monimuotoisuutta vahvistava viherkunnossapito lisää hyönteisten, pölyttäjien tai kasvilajien määrää. Hyödyllistä olisi lisäksi tutkia, miten biodiversiteettistrategia on vaikuttanut yrityksen myyntiin ja onko yritys saanut mainittavaa hyötyä tai kilpailuetua biodiversiteettistrategialla. Entä millä keinoin tilaajien ja muiden sidosryhmien tietoisuutta saadaan lisättyä luonnon monimuotoisuutta vahvistavasta viherkunnossapidosta ja siihen liittyvistä palvelukokonaisuuksista?

Lähteet

Alltime Suomi Oy. (n.d.-a). *Me olemme Alltime*. <https://alltime.fi/yritys/>

Alltime Suomi Oy. (n.d.-b). *Vastuullisuus*. <https://alltime.fi/vastuullisuus/>

Alltime Suomi Oy. (n.d.-c). *Laatu ja sertifikaatit*. <https://alltime.fi/laatu/>

Eskola, R. & Tahvonen, O. (2025). *Hulevesi rakennetussa ympäristössä*. Viherympäristöliitto ry

Euroopan parlamentti. (25.2.2025). *Biodiversiteettikato: mistä se johtuu ja miksi siitä pitää olla huolissaan?* <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200109STO69929/biodiversiteettikato-mista-se-johtuu-ja-miksi-siita-pitaa-olla-huolissaan>

Euroopan parlamentti. (19.06.2024). *Luonnon ennallistamisen avulla terveempiä elinympäristöjä*. <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20240223STO18042/luonnon-ennallistamisen-avulla-terveempia-elinymparistoja>

Euroopan parlamentti. (20.10.2023). *Miten EU suojaa luonnon monimuotoisuutta (video)*. <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200519STO79422/miten-eu-suojaa-luonnon-monimuotoisuutta>

Helsingin kaupunkikasvuopas. (03.09.2020). *Dynaamiset istutukset*. <https://kaupunkikasviopas.hel.fi/kortti/dynaamiset-istutukset/>

Helsinki. (2024). *Sallitusti villi- Opas kaupunkiluonnon monimuotoisuuden arviointiin ja rikastamiseen rakennetussa ympäristössä*. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-03-24.pdf>

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus

Järvi, J. & Karilas, A. (2025). *Pölyttäjätystävälliset viheralueet*. Viherympäristöliitto ry

KiinteistöRYL. (2025/1). *Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset*. Rakennustieto Oy

Maa- ja metsätalousministeriö. (31.12.2015). *Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015*. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/1709>

Nousiainen, A., Karimaa, E. & Virtanen, E. (2022). *Tampereen LUMO. Luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030*. https://www.tampere.fi/sites/default/files/2024-04/tampereen_lumo_2030_digi_korjattu.pdf

RT 103773. (2025). *Luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä*. Rakennustieto Oy

Sihvonen, H., Clément, N., Pessala, P., Koski, I., Linnamaa, P., Mäntylä, I., Saario, M. & Hjelt, M. (25.4.2022). *Mitä luonto merkitsee liiketoiminnalle?* Sitra. <https://www.sitra.fi/julkaisut/mita-luonto-merkitsee-liiketoiminnalle/>

Sweco. (n.d.). *Biodiversiteettistrategia on askel kohti biodiversiteetin sisällyttämistä liiketoimintaan*. <https://www.sweco.fi/urban-insight/biodiversiteetin-edistaminen/biodiversiteettistrategia-turvaa-liiketoiminnan/>

Tajakka, H. (2020). *Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020*. Viherympäristöliitto ry

Tajakka, H. (2021). *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021*. Viherympäristöliitto ry

Vieraslajit.fi. (2020). *Yleistä vieraslajeista*. <https://vieraslajit.fi/info/i-92#yleista>

Viherympäristöliitto. (2020). *RAMS 2020 – Päätöksentekijän opas viheralueiden kunnossapitoluokitukseen*.

vyl_rams_paatoksentekijanopas_web.pdf vyl_rams_paatoksentekijanopas_web.pdf

Weckman, E., Närhi, S., Hentinen, H., Hujala, H., Häkkinen, Jaakkola, M., Kaskiaro, T., Kiema, S., Koski, T., Kuusiniemi, P., Linden, K., Matilainen, J., Paalijärvi, S., Riikonen, A., Råman, T., Sarkkinen, A., Suomalainen, S., Suonio, T., Turunen, J., ...Yli-Jama, L. (24.04.2018). *KESY Kestävän ympäristörakentamisen toimintamalli*. Viherympäristöliitto ry. https://www.vyl.fi/hallinta/wp-content/uploads/2024/10/KESY_toimintamalli-web.pdf

WWF. (n.d.). *Luontokato*. <https://wwf.fi/uhat/luontokato/>

WWF. (06.04.2021). *Miksi yrityksen kannattaa tukea luonnon monimuotoisuutta juuri nyt? Näin siitä hyötyvät sekä liiketoiminta että ympäristö*. <https://wwf.fi/uutiset/2021/04/miksi-yritysten-kannattaa-tukea-luonnon-monimuotoisuutta-juuri-nyt-nain-siita-hyotyvät-seka-liiketoiminta-etta-ymparisto/>

Ympäristöministeriö. (n.d.). *EU:n biodiversiteettistrategia*. <https://ym.fi/eu-n-biodiversiteettistrategia>

Liite 1. Haastattelurunko

Taustakysymykset

1. Mikä on roolisi yrityksessä
2. Miten vastuullisuus ja luonnon monimuotoisuus näkyvät työtehtävissäsi

Yrityksen nykytila

3. Mitä sertifikaatteja vastuullisuuteen ja ympäristöön liittyen yrityksellä jo on
4. Onko yrityksellä vastuullisuusstrategiaa. Sen pääkohdat
5. Mitä toimenpiteitä on tehty luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen
6. Miten biodiversiteetin tukeminen näkyy nykyisissä viherkunnossapitokäytännöissä. Vakiintuneet yhteiset käytännöt ja työmenetelmät

Yrityksen tavoitteet ja tulevaisuus

7. Onko joku sertifikaatti, merkki tai vaatimus, joita tavoitellaan tai voitaisiin tavoitella
8. Biodiversiteettistrategian hyöty ja vaikutukset yritykselle
9. Biodiversiteettistrategiasta tehtävän lopputuotteen muoto ja käyttöönotto

ALLTIME

Viherkunnossapidon biodiversiteettistrategia

Opas

Liite 2.

2/1

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Biodiversiteetti
3. Nurmikoiden hoito
4. Avoimien viheralueiden kasvillisuuden hoito
 - 4.1. Pölyttäjäystävällinen niittokalenteri
5. Haitallisten vieraslajien poisto
 - 5.1. Haitallisten vieraslajien tunnistuskortit

1. Johdanto

- Tämä biodiversiteettistrategian mukainen opas määrittää yritykselle yhtenäiset toimintatavat ja työmenetelmät luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen ja lisäämiseen viherkunnossapidossa
- Sisältää tehtäväkohtaiset työohjeet ja -menetelmät eri viherkunnossapidon työtehtäviin. Tehtäväkorteissa on biodiversiteettiä vahvistavien työtapojen lisäksi viheralueiden kunnossapidon yleisen työselostuksen VKT 2021:n mukaiset laatuvaatimukset

2. Biodiversiteetti

- Biodiversiteetti eli luonnon monimuotoisuus tarkoittaa kokonaisvaltaisesti elämän moninaisuutta maapallollamme. Se pitää sisällään eri lajien runsauden, monimutkaiset ekosysteemit sekä erilaiset elinympäristöt
- Luonnon monimuotoisuus on elämän edellytys ja takaa ihmiskunnalle ruoantuotannon, raikkaan ilman, puhtaan veden ja lääkkeitä
- Ilmastonmuutos, liian tiivis kaupunkirakentaminen, maatalouden tehotuotanto, metsien hakkuut, saasteet ja haitalliset vieraslajit heikentävät luonnon monimuotoisuutta

Jo 4 neliömetrin kokoisen uusniityn perustaminen lisää kimalaisten määrää 111 % ja erakkomehiläisten määrää 87 % verrattuna aiempaan

64210 NURMIKOIDEN HOITO

TYÖTEHTÄVÄT

- Kevätkunnostus
- Kalkitus ja lannoitus
- Kastelu
- Rikkakasvien torjunta
- Leikkaus, siistiminen ja rajaus
- Ilmastus, kattaminen, pystyleikkuu
- Syyskunnostus

BIODIVERSITEETTIÄ LISÄÄVÄT RATKAISUT - PÄÄKOHDAT

- Kukinnan huomioiminen
- Niityttäminen
- Leikkuukäytäntöjen muutos
- Viimeistelykäytäntöjen muutos
- Lehtijätteen hyödyntäminen
- Kukkakasvien istutus
- Vältetään torjunta-aineiden ja kemiakaalien käyttöä

TYÖTURVALLISUUS

- Käytettäviin työlaitteisiin ja -välineisiin perehdytys ja niihin tutustuminen ennen käyttöönottoa
- Työlaiteissa ja -välineissä oltava asianmukaiset turvalaitteet
- Huomiovaatetus (Ik2) ja turvakengät
- Kuulonsuojaimet ja suojalasit
- Muun liikenteen, ympäristön ja alueen käyttäjien huomioiminen ja tarkkaileminen kaikessa työskentelyssä

R – Rakennettu viheralue

R1 Rakennettu arvoviheralue (Koristenuurmikko)

- Erityisen arvokkaat kaupunkipuistot, aukiot ja liikenneviheralueet
- Historiallisesti arvokkaat ympäristöt
- Julkisten tai yksityisten edustusrakennusten istutukset, pihat ja sisäänkäynnit
- Sankarihautausmaat

R2 Toimintaviheralue (Käyttönuurmikko)

- Leikki-, kuntoilu- ja liikuntapaikat, puistokentät
- Hautausmaat
- Uimarannat ja uimapaikat
- Tapahtumapuistot
- Koirapuistot ja matonpesupaikat
- Jalankulun ja pyöräilyn reittiverkostoon kuuluvat puistokäytävät

R3 Käyttöviheralue (Käyttönuurmikko)

- Kaupunkipuistot ja -aukiot
- Katupuuistutukset ja katualueen istutukset
- Pihojen ja torialueiden kasvillisuus- ja oleskelualueet

R4 Suoja- ja vaihettumisviheralue (Luonnonnuurmikko)

- Suoja- ja reunavyöhykkeet
- Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyn alueet, mm. avo-ojat, kosteikot ja lammikot

☒ LAATUVAATIMUKSET				
 BIODIVERSITEETTIÄ LISÄÄVÄT TYÖMENETELMÄT	R1	R2	R3	R4
Tehdään vain tilaajan suostumuksella				
Kukinnan huomioiminen. Kukkiva nurmi jätetään leikkaamatta ajoittain tai kukinnan päättymiseen saakka. Voidaan jättää myös kukkivia laikkuja. Huomioidaan erityisesti kevätkukkijat		X	X	X
Muiden kuin oleskelunurmien muuttaminen niityiksi/kedoiksi osittain tai kokonaan, jolloin ne liittyvät niittyverkostoon		X	X	X
Täydennys- ja/tai laikkukylvöt. Heikkokasvuisille, vanhoille ja/tai kehittämiskelpoisille nurmialueille tehdään toivotulla lajistolla niittysiemenkylvöjä tai istutetaan niittykasvien taimia maanpinnan jyrsimisen jälkeen		X	X	X
Nurmikon leikkuukäytäntöjen muuttaminen. Leikataan merkityksellisiltä nurmialueilta vain reuna-alueet ja/tai jätetään alueesta toissijaisia alueita kokonaan leikkaamatta		X	X	X
Istutetaan helposti leviäviä kukkakasveja kuten kevätsipuleita	X	X	X	X
Puiden, varusteiden ja rakenteiden reunojen viimeistelemättä jättäminen siimaleikkurilla		X	X	X
Syksyn lehdet jätetään maahan ja poistetaan vain kulkureiteiltä. Paksuimmat lehtimassat silputaan ruohonleikkurilla pienemmäksi nurmikon sekaan		X	X	X
Vältetään torjunta-aineiden ja muiden kemikaalien käyttöä	X	X	X	X
64210.1 NURMIKOIDEN HOITO, YLEINEN	R1	R2	R3	R4
Nurmikko on aukoton ja tasamittainen. Nurmikolla ei ole irtoroskia, eritteitä, kasvijätettä tai muita sinne kuulumattomia esineitä. Aukkopaikat paikataan kevätkunnostuksen yhteydessä	X			
Nurmikko on elinvoimainen ja tasavärinen koko kasvukauden	X	X	X	
Aukkojen yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 2 % koko nurmikkopinta-alasta. Kuitenkin yli 1 m ² aukot paikataan kevätkunnostuksen yhteydessä		X	X	
Nurmikko antaa hoidetun vaikutelman. Aukkojen yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 5 % koko nurmikkopinta-alasta. Kuitenkin yli 5 m ² aukot paikataan kevätkunnostuksen yhteydessä				X
64210.2 NURMIKOIDEN KEVÄTKUNNOSTUS	R1	R2	R3	R4
Tehdään ennen kasvuunlähtöä				
Nurmikolla ei ole hiekoitushiekkaa, roskia tai muita sinne kuulumattomia esineitä	X	X	X	
Nurmikolla ei ole hoitoa tai kasvua oleellisesti haittaavaa kasvijätettä tai alueelle kuulumattomia esineitä				X
64210.3 NURMIKOIDEN KALKITUS JA LANNOITUS	R1	R2	R3	R4
Lannoitus neljässä erässä. Kalkitus yhdessä erässä keväällä				
Kasvualustan säännöllinen kalkitus ja lannoitus	X	X	X	
Lannoite- ja kalkitusaine kastellaan ravinteiden imeytymisen varmistamiseksi ja polttovioitusten estämiseksi	X			
64210.4 NURMIKOIDEN KASTELU	R1	R2	R3	R4
Paras kastelu-aika on ilta ja yö tai välittömästi sateen jälkeen				
Kastellaan poutajaksojen aikana viikoittain niin, että kuivumisen merkkejä ei esiinny. Kastelun vesimäärä 25 mm per viikko	X			

64210.5 NURMI KOIDEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA	R1	R2	R3	R4
Rikkakasvit torjutaan	X			
Rikkakasvien torjunnasta sovittava erikseen		X	X	
Rikkakasveja ei torjuta				X
64210.6 KASVI TAUTIEN JA TUHOLAISTEN TORJUNTA	R1	R2	R3	R4
Nurmikossa ei ole talvituhosienten ja jääpoltteen aiheuttamia vaurioita	X			
64210.7 NURMI KOIDEN LEIKKAUS JA SII STIMINEN	R1	R2	R3	R4
Aloitetaan keväällä kasvuston ollessa 7–10 cm pituinen				
Nurmikon pituus 4–7 cm	X			
Nurmikon pituus 4–12 cm		X	X	
Nurmikon pituus 4–25 cm				X
Nurmikosta leikataan kerralla enintään 1/3 sen pituudesta	X	X	X	
Nurmikosta leikataan kerralla enintään puolet sen pituudesta				X
Nurmikolla ei ole roskia eikä vaaraa aiheuttavaa materiaalia ennen leikkuuta	X	X	X	X
Leikkuujälki on huolellista ja tasaista. Ympäröivillä alueilla, kuten käytävillä, ei ole leikkuujätettä	X	X	X	X
Leikkuu- ja kasvijäte kerätään	X			
Kasvua oleellisesti haittaava kasvi- ja leikkuujäte kerätään		X	X	X
Esteiden, puiden ja istutusalueiden ympärykset sekä rakenteiden reunat viimeistellään jokaisen nurmikon leikkuun yhteydessä, jotta ne eivät poikkea nurmikon yleisilmeestä	X	X	X	
Esteiden ympärykset ja rakenteiden reunat viimeistellään kerran kasvukaudessa				X
64210.8 NURMI KOIDEN RAJAUS	R1	R2	R3	R4
Rajaus poikkeaa päälinjasta enintään 2 cm	X			
Rajaus poikkeaa päälinjasta enintään 10 cm		X	X	
Rajaus poikkeaa päälinjasta enintään 15 cm				X
Rajaus tehdään kaksi kertaa kasvukaudessa	X			
Rajaus tehdään vuosittain		X	X	
Rajaus joka toinen vuosi				X
64210.9 NURMI KOIDEN ILMASTUS, PYSTYLEIKKUUS JA KATTAMINEN	R1	R2	R3	R4
Sovittava erikseen	X			
Ei tehdä ilmastusta, pystyleikkuuta ja kattamista		X	X	X
64210.10 NURMI KOIDEN SYYSKUNNOSTUS	R1	R2	R3	R4
Ympäröivien kasvillisuusalueiden eloperäinen aines poistettava muutaman kerran ja viimeisen kerran, kun ympäröivät kasvit ovat pudottaneet lehtensä	X			
Eloperäinen aines poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehtensä		X	X	
Eloperäinen aines ei leviä ympäröiville kulkuväylille				X

OHJAAVAT ASI AKIRJAT JA JULKAI SUT

- RT 103773. *Luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä.* (2025)
- KiinteistöRYL. *Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset.* (2025)
- VKT 2021. *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus.* (2021)
- *Pölyttäjästävälliset viheralueet.* Viherympäristöliitto. (2025)

64300 AVOIMIEN VIHERALUEIDEN KASVILLISUUSALUEIDEN HOITO

TYÖTEHTÄVÄT

- Kevätkunnostus
- Kalkitus ja lannoitus
- Rikkakasvien ja haitallisten vieraskasvien torjunta
- Niitto- ja niittojätteen käsittely
- Puiden ja pensaiden hoito
- Niitypolkujen hoito (A3, A5)

BIODIVERSITEETTIÄ LISÄÄVÄT RATKAISUT - PÄÄKOHDAT

- Myöhäinen niittoajankohta lokamarraskuussa
- Mosaiikkimainen niitto
- Askelkiviniittyjen perustaminen
- Kotimainen niitylajisto
- Lahopuun ja hyönteishotellien lisääminen alueelle

TYÖTURVALLISUUS

- Käytettäviin työlaitteisiin ja -välineisiin perehdytys ja niihin tutustuminen ennen käyttöönottoa
- Työlaiteissa ja -välineissä oltava asianmukaiset turvalaitteet
- Huomiovaatetus (lk2), turvakengät ja henkilökohtaiset työsuojaimet
- Muun liikenteen, ympäristön ja alueen käyttäjien huomioiminen ja tarkkaileminen kaikessa työskentelyssä

A – Avoin viheralue

A1 Arvoniitty

- Erityisen tärkeitä ja arvokkaita niittyjä maiseman, kulttuuriperinteen, biodiversiteetin tai muiden ominaispiirteiden vuoksi
- Perinnebiotoopit
- Rakennetut elinympäristöt, jotka jäljittelevät luontaisia kasvupaikkoja

A2 Käyttöniitty

- Osa virkistysaluetta, puistoa, pihaa, kulttuuri- tai perinnemaisemaa
- Usein matalaa niitylajistoa, runsaan käytön vuoksi

A3 Maisemaniitty

- Osa virkistysaluetta, puistoa, pihaa, kulttuuri- tai perinnemaisemaa
- Ei käytöstä aiheutuvaa kulutusta

A4 Avoin alue

- Viljelykäytöstä poistuneet pellot, aukeat alat metsässä, sähkölinjojen alustat ja luonnonmukaisten hulevesirakenteiden reunavyöhykkeet
- Näkymien vuoksi avoimina pidettyjä alueita
- Luonnonniityt, tulvaniityt, rantaniityt ja ruovikot

A5 Maisemapelto

- Muokattuja tai kylvettyjä alueita, joilla kasvatetaan yksi- tai monivuotisia hyöty- ja maisemakasveja
- Peltojen reunavyöhykkeet ja saarekkeet

☑ LAATUVAATIMUKSET					
🔊 BIODIVERSITEETTIÄ LISÄÄVÄT TYÖMENETELMÄT Tehdään vain tilaajan suostumuksella	A1	A2	A3	A4	A5
Myöhäinen niittoajankohta loka-marraskuussa. Kevätniitto jätetään tekemättä (jos mahdollista vieraslajien ja rikkakasvillisuuden näkökulmasta)	X	X	X	X	X
Niiton jälkeen niittojäte jätetään paikoilleen noin viikoksi ja kerätään vasta kuivahtaneena pois. Siemenet ehtivät rauhassa karisemaan niityn siemenpankkiin	X	X	X	X	X
Mosaiikkimainen niitto. Samalla niittyalueella niitetään eri kohtia eri aikoihin. Elinympäristön muutokset jaksottuvat tällöin pidemmälle aikavälille. Max. ¼ alueen pinta-alasta voidaan jättää niittämättä, mutta ei kahta vuotta peräkkäin		X	X	X	X
Pienialaisten askelkiviniittyjen perustaminen isompien niittyalueiden väliin. Jo 4 m ² niitty lisää kimalaisten määrää 111 % ja erakkomehiläisten määrää 87 %	X	X	X	X	X
Vain kotimaisen niittylajiston käyttäminen kylvöissä	X	X	X	X	X
Kemiallisia torjunta-aineita ei käytetä	X	X	X	X	x
Lintujen pesimäaikojen ja nisäkkäiden huomioiminen. Koneellista niittoa ei suoriteta ennen elokuuta. Käsityökaluin tehtävää niittoa voidaan suorittaa, sillä pieniltä alueilta pesät voidaan etsiä henkilötyönä	X	X	X	X	X
Suojataan niityt tarvittaessa kulutukselta. Luodaan alueelle kulkua varten niittypolkuja tai ohjataan kulkua maapuilla tai kevyillä aitarakenteilla	X	X	X	X	X
Niittokorkeus 15–20 cm. Se suojaa kasvillisuudessa olevia hyönteisten toukkia ja kotiloita	X	X	X	X	X
Lahopuun sijoittaminen niitylle tai sen välittömään läheisyyteen. Hyödynnetään paikalla muodostuvaa lahopuuta, mutta sitä voidaan tuoda myös muualta. Varmistetaan, ettei se häiritse koneellista hoitotyötä	X	X	X	X	X
Pystylahopuut erityisesti lehtipuiden lahot pystyrungot jätetään mahdollisuuksien mukaan niittyalueelle		X	X	X	X
Hyönteisten pesäpaikkojen lisääminen: hyönteishotellit, pengerrinteet, kumpareet ja maalaikut	X	X	X	X	X
Infokylttien sijoittaminen niittyjen reunoille kertomaan alueen käyttäjille niityn hyödyistä biodiversiteetille	X	X	X	X	X
64300.3 YLEISTÄ	A1	A2	A3	A4	A5
Kasvillisuusalue on moitteeton ja edustava, eikä siinä ole vaurioita, roskaa tai muuta likaa	X				
Kasvillisuus on elinvoimainen ja terve. Ei yleisilmettä ja/tai käyttöä haittaavia aukkoja tai painaumia	X	X	X		
Maisemallisesti edustava			X		
Kasvillisuus on matalaa, jotta halutut näkymät ovat avoimet. Tietyillä alueilla, kuten voimalinjojen alla, sallitaan nuori taimikko				X	
Reunavyöhykkeiden ja saarekkeiden kasvillisuus ei saa haitata pellon viljelyä tai viljelytöitä					X

64300.4 KEVÄTKUNNOSTUS	A1	A2	A3	A4	A5
Aloitetaan roudan sulettua, kun maa kestää koneella ajon					
Niityllä ei ole hiekoitushiekkaa, roskaa, niittoa haittaavia kiviä, kasvijätettä tai muita sinne kuulumattomia esineitä	X	X	X		
Niityllä ei ole hoitoa tai kasvua oleellisesti haittaavaa kasvijätettä tai alueelle kuulumattomia esineitä				X	X
Aukkopaikkojen paikkaamisesta sovitaan erikseen	X	X	X		
64300.5 KALKI TUS JA LANNOI TUS	A1	A2	A3	A4	A5
Kasvualustaa ei lannoiteta	X	X	X		
Kasvualusta lannoitetaan erikseen sovittaessa ja levitysjälki on tasaista koko alueella				X	X
64300.6 RIKKAKASVIEN TORJUNTA	A1	A2	A3	A4	A5
Leikkipaikoilta ja niiden läheisyydestä poistetaan myrkylliseksi määritellyt kasvilajit	X	X	X	X	X
Kasvillisuusalueella ei ole ulkonäköä, elinvoimaisuutta tai kasvua häiritseviä rikkakasveja. Rikkakasvien torjunnasta ei jää havaittavaa kasvijätettä	X				
Kasvillisuusalueella ei ole laajoja rikkakasviesiintymiä eikä kasvuston yli kasvavia rikkakasveja. Rikkakasvien torjunnasta ei jää hoitoa ja käyttöä haittaavaa kasvijätettä		X	X		X
Kemiallista rikkakasvien torjuntaa ei käytetä	X	X	X	X	
64300.8 NIITTO JA NIITTOJÄTTEEN KÄSITTELY	A1	A2	A3	A4	A5
Niittoaajankohta määräytyy sääolojen ja kasvun mukaan					
Niitetään kuivalla säällä. Kosteiden alueiden niitto tehdään menetelmällä, josta ei jää jälkiä maastoon	X	X	X	X	X
Niittoa ei tehdä koneellisesti toukokuussa lintujen pesimärauhan vuoksi. Turvataan lintujen pesät ja eläinten poistuminen alueelta niittämällä keskeltä reunoille päin	X	X	X	X	X
Niitto hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan. Niitetään leikkaavateräisellä koneella tai laitteella, ei murskaavalla	X				
Niitetään niin, että käytettävyyttä säilyy. Noin 2–4 krt/kausi		X			
Niitto 1–2 krt/kausi. Kesä-heinä ja elo-syyskuulla. Vain yhden kerran niitettäessä ajankohta on elo-syyskuu			X		
Niitto tehdään 2–3 vuoden välein, niin että alue pysyy avoimena. Näkemäalueet niitetään joka toinen vuosi. Käytetään murskaavaa niittoa tai raivausta.				X	
Niitto tehdään pääsääntöisesti 1.8. jälkeen, mikäli rikkakasvitilanne sen sallii					X
Niitytpolut niitetään 3–6 kertaa kasvukaudessa, jotta ne ovat kulkukelpoisia koko kasvukauden ajan		X	X	X	X
Niittojäte on tasaisesti levittänyt. Kasvusto on vähintään 50 mm korkea. Kasvustosta ei kasva alueen yleisilmettä ja käyttöä haittaavia kasvitupsuja		X	X		
Niittojäte ei haittaa alueen yleisilmettä, käyttöä, kasvua tai turvallisuutta		X			
Niittojäte poistetaan erikseen sovittaessa kahden viikon sisällä mahdollisimman kuivana			X		
Niittojätettä ei poisteta (paitsi ruovikoiden)				X	

Liite 2. 2/12

64300.11 PUI DEN JA PENSAI DEN HOITO	A1	A2	A3	A4	A5
Hoitotyöt tehdään lintujen pesimäajan ulkopuolella (1.8. - 31.3)					
Hoidetaan kohdekohtaisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti	X				
Sovelletaan R4 laatuvaatimuksia		X	X	X	X
EU-tukiehdot täyttävillä pelloilla ei ole puita ja pensaita					X
Lahopuita, maapuita ja risukasoja jätetään alueelle niin, että se ei haittaa alueen turvallisuutta, käyttöä, niittoa tai kohteen erityisiä arvoja	X	X	X	X	X

OHJAAVAT ASI AKI RJAT JA JULKAI SUT

- RT 103773. *Luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä.* (2025)
- KiinteistöRYL. *Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset.* (2025)
- VKT 2021. *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus.* (2021)
- *Pölyttäjäystävälliset viheralueet.* Viherympäristöliitto. (2025)
- Helsinki. *Niittyjen kehittämisen työkalupakki – Opas niittyverkoston huomioimiseen Helsingissä.* (2022)

PÖLYTTÄJÄYSTÄVÄLLINEN NIITTOKALENTERI

 KUUKAUSI	 TOIMENPIDE	 TARKEMPI KUVAUS	 PÖLYTTÄJÄHYÖDYT
TOUKOKUU	Ei niittoa	Anna kevätukkien kasvaa. Niitto vain, jos turvallisuus tai näkyvyys vaatii. Hoitotyöt tehdään lintujen pesimäajan ulkopuolella (1.8.-31.3.)	Varhaiset pölyttäjät saavat ravintoa tärkeistä mesikasveista kuten niittyleinikki
KESÄKUU	Ei niittoa	Kasvillisuus on vielä matalaa. Vältä häiriötä kukinnalle	Kukinta jatkuu, pölyttäjät vahvistuvat
HEINÄKUU	Ei niittoa	Kukinta on parhaimmillaan. <i>(Vaikeassa rikka- ja vieraskasvitilanteessa niitto tehdään kesä- heinäkuussa mekaanisesti)</i>	Kukkiva ravinto pölyttäjille säilyy
ELOKUU	1. niitto Aikaisintaan elokuussa	Mosaiikkimainen niitto. Samalla niittyalueella niitetään eri kohtia eri aikoihin. Niittokorkeus 15–20 cm. Säästä kaikki myöhäiskukkijat mm. mesiangervo, pietaryrtti ja keltamatara. Niittojäte kerätään kuivahtaneena pois	Myöhäiset pölyttäjät saavat ravintoa loppukesällä. Suurin osa kasveista on kukkinut, jolloin niitosta vähäistä haittaa. Mosaiikkiniitto tarjoaa suojapaikkoja ja niittokorkeus suojaa toukkia
SYYSKU	2. niitto Kasvukauden mukaan	Max. ¼ alueen pinta-alasta voidaan jättää niittämättä, mutta ei kahta vuotta peräkkäin. Niittokorkeus 15–20 cm. Niittojäte kerätään kuivahtaneena pois	Myöhäiset pölyttäjät saavat ravintoa loppukesän kukkijoista. Kukintaketju säilyy koko kasvukauden. Elinympäristön muutokset jaksottuvat tällöin pidemmälle aikavälille.
LOKAKUU	3. niitto Kasvukauden mukaan	Niittokorkeus 15–20 cm. Jätä osa kasvustosta pystyyn talvehtimispaikoiksi. Niittojäte kerätään kuivahtaneena pois	Hyönteisille syntyy talvehtimis- ja piilopaikkoja
MARRAS- HUHTIKUU	Ei toimenpiteitä	Annetaan kasvuston olla rauhassa talven yli	Hyönteiset talvehtivat kasvustossa ja karikkeessa

64500 VIHERALUEIDEN HAITALLISTEN VIERASKASVIEN POISTO

TYÖTEHTÄVÄT

- Haitallisten vieraskasvien tunnistaminen
- Haitallisen vieraskasvin torjunta ja poistaminen
- Kasvijätteen käsittely
- Haitallisesta vieraskasviesiintymästä ilmoittaminen

MIKÄ ON HAITALLINEN VIERASLAJI

- Haitallinen vieraslaji aiheuttaa suurta haittaa kotoperäiselle luonnolle, ekosysteemille, viljelykasveille, terveydelle ja/tai elinkeinoille
- Voivat syrjäyttää alkuperäisiä lajeja, kilpailla resursseista tai levittää tauteja
- Haitalliseksi säädettyä vieraslajia on lain mukaan kiellettyä maahantuoda, kasvattaa, myydä ja pitää hallussa

TYÖTURVALLISUUS

- Käytettäviin työlaitteisiin ja -välineisiin perehdytys ja niihin tutustuminen ennen käyttöönottoa
- Työlaiteissa ja -välineissä oltava asianmukaiset turvalaitteet kiinni
- Huomiovaatetus (lk2) ja turvakengät
- Tarvittaessa suojalasit, suojavisiiri ja kuulonsuojaimet
- Tarvittaessa hengityssuojain, suojahaalari ja -hanskat
- Muun liikenteen, ympäristön ja alueen käyttäjien huomioiminen ja tarkkaileminen kaikessa työskentelyssä
- Voimassa oleva kasvinsuojelututkimus kaikilla kasvinsuojeluaineilla käsittelevillä ja käytävillä
- Leikkipaikoilla, koulujen ja päiväkotien alueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä ei käytetä kemiallisia kasvinsuojeluaineita
- Käytettävät kasvinsuojeluaineet ovat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksymiä ja ne kuuluvat Tukesin ylläpitämään kasvinsuojeluainerekisteriin
- Kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käytöstä laaditaan omavalvontasuunnitelma, jota noudatetaan torjuntatyötä tehdessä
- Kts. vieraskasvikohtainen ohjeistus torjuntaan ja poistamiseen

YLEISIÄ ESIINTYVIÄ HAITALLISIA VIERASKASVI LAJEJA

- Komealupiini, *Lupinus polyphyllus*
- Jättipalsami, *Impatiens glandulifera*
- Kurtturuusu, *Rosa rugosa*
- Jättiputkiryhmä, *Heracleum persicum*-ryhmä
- Viitapihlaja-angervo, *Sorbaria sorbifolia*
- Piiskut, *Solidago*-ryhmä

Kaikki haitalliset vieraslajit on lueteltu vieraslajiportaalissa www.vieraslajit.fi

HAITALLISEN VIERASKASVIN TORJUNTA JA POISTAMINEN

- Haitallisten vieraskasvien esiintyminen tarkastetaan jokaisen hoitokäynnin yhteydessä. Erityisesti kiinnitetään huomiota piennar- ja suojavyöhykkeisiin, joilla haitalliset vieraskasvit saattavat päästä leviämään
- Haitalliset vieraskasvit torjutaan suunnitelman mukaan soveltuvin menetelmin heti niiden ilmaannuttua
- Torjuntamenetelmä valitaan torjuttavan vieraskasvilajin mukaan. Torjunta- ja poistotöitä voidaan tehdä kitkemällä, niittämällä, näivettämällä, juurakon ylös kaivuulla tai kemiallisilla torjunta-aineilla. Tärkeää on ajoittaa torjunta oikea-aikaisesti sekä torjuttavan vieraskasvilajin mukaisesti
- Kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käyttöä vältetään ja kemiallista torjuntatyötä ei tehdä pölytyshyönteisten lentoaikaan

KASVIJÄTTEEN KÄSITTELY

- Haitallista vieraskasvijätettä sisältävä kasvijäte ja maa-aines poistetaan, käsitellään ja kuljetetaan erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta vieraskasvit eivät pääse leviämään. Huomioidaan poistettavan vieraskasvin leviämistapa (juuret, siemenet tai juurtuvat versot)
- Kasvijätteen- ja maa-aineksen käsittelyssä käytetyt työkoneet ja -välineet sekä kuljetuskalusto pestään huolellisesti ennen niiden käyttöä muussa käytössä. Pesuvedet eivät saa kulkeutua ympäristöön
- Estetään vieraskasvien leviäminen jalkineiden ja työvaatteiden mukana

HAITALLISESTA VIERASKASVI ESIINTYMÄSTÄ ILMOITTAMINEN

- Haitallisesta vieraskasvista ilmoitetaan välittömästi havainnon jälkeen työnjohtolle. Työnjohtaja ilmoittaa esiintymästä kohteen omistajalle ja paikalliseen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus)

OHJAAVAT ASI AKIRJAT JA JULKAISUT

- RT 103773. *Luonnon monimuotoisuus rakennetussa ympäristössä.* (2025)
- KiinteistöRYL. *Kiinteistöpalveluiden yleiset laatuvaatimukset.* (2025)
- VKT 2021. Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus. (2021)
- Vieraslajiportaali. www.vieraslajit.fi
- Ruokaviraston verkkosivut. www.ruokavirasto.fi/kasvinterveys
- Luonnonvarakeskus. *Toimintamalliehdotus vieraslajijätteen hallintaan: Selvitys, kuinka vähentää, vastaanottaa ja käsitellä vieraskasvijätettä.*

VIITAPIHLAJA-ANGERVO

●●● LEVIÄMINEN

Kasvi leviää tehokkaasti maavarsien avulla ja sen juuret ulottuvat syvälle maahan. Vaikka viitapihlaja-angervo lisääntyy ensisijaisesti kasvullisesti, tuottavat jotkin lajikkeet myös siemeniä, mikä tehostaa lajin leviämispotentiaalia.

🌸 TUNNI STAMINEN JA KUKINNAN AJANKOHTA

Viitapihlaja-angervo on korkeudeltaan 1–2 m, pystykasvuinen ja rehevä pensas, joka muodostaa laajoja kasvustoja. Sen lehdet puhkeavat aikaisin keväällä. Sirolehdykkäiset, suurikokoiset lehdet muistuttavat pihlajan lehtiä. Lehdissä on 6–15 paria lehdyköitä. Kukkii keskikesällä, heinä-elokuussa valkoisin huiskilokukinnoin. Kukinto voi olla mitaltaan jopa 30 cm pituinen.

✗ TORJUNTAMENETELMÄ

Näivettäminen. Kasvusto leikataan 3–4 kertaa kasvukaudessa maata myöten alas. Alasleikkuuta jatketaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

Kaivuumenetelmä. Kaivetaan koneellisesti kasvusto juurakkoineen pois ja hävitetään vieraskasvijätettä sisältävä maa-aines jätteenkäsittelykeskukselle jätetuollon lajitteluohjeiden mukaisesti. Huolehditaan vieraskasvijätteen ja sitä sisältävän maa-aineksen asianmukaisesta käsittelystä. Pintamaa kuoritaan juurineen 50 cm syvyyteen tai niin syvälle kuin juuristoa riittää. Pintamaa tulee poistaa 2 metrin etäisyydelle reunimmaisista kasvustoista.

JÄTTIPALSAMI

●●● LEVIÄMINEN

Lisääntyy ja leviää ainoastaan siemenestä. Yksi yksilö voi muodostaa jopa 4000 siementä. Jopa pienet, alle 10 cm korkeat yksilöt kukkivat ja muodostavat siemeniä. Siemenet sinkoutuvat ympäristöön jopa seitsemän metrin päähän. Jättipalsamilla on lyhytikäinen siemenpankki ja useimmiten siemenet säilyvät maassa itämiskelpoisina vain parin vuoden ajan. Kuitenkin sopivalla kasvupaikalla siementen on havaittu säilyvän noin neljän vuoden ajan.

🌸 TUNNI STAMINEN JA KUKINNAN AJANKOHTA

Yksivuotinen mehevävartinen ruoho, joka on korkeudeltaan noin 1,5–3 m. Kasvin lehdet ovat muodoltaan suikeita ja tiheästi hammaslaitaisia. Sillä on suuret, jopa 4 cm kokoiset kaksineuvoiset kukat. Kukinto on pystyssä oleva terttu. Kukat ovat useimmiten vaaleanpunaisia, mutta Suomessa on tavattu useita värimuotoja tummanpunaisista valkoisiin. Menestyy erityisesti rehevillä ja kosteilla kasvupaikoilla. Kukkii heinä-syyskuussa.

✘ TORJUNTAMENETELMÄ

Torjunta tulee tehdä ennen kukintaa ja siementen kypsymistä. Loppukesällä kun siemenet ovat kypsyneet, torjuntatyötä ei voida toteuttaa.

Kitkentä. Tehokkain torjuntamenetelmä. Toteutetaan 3–4 kertaa kasvukaudessa. 1. kerta juhannukseen mennessä ja viimeinen syksyllä. Toistetaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

Niitto. Soveltuu laajoille esiintymille, joissa kitkentää ei ole mahdollista suorittaa. Toteutetaan 3–4 kertaa kasvukaudessa. 1. kerta juhannukseen mennessä ja viimeinen syksyllä. Toistetaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

JÄTTI PUTKI RYHMÄ

●●● LEVIÄMINEN

Lisääntyy vain siementen avulla. Voivat levitä uusille kasvupaikoille kasvijätteen tai siemeniä sisältävien maa-ainesten matkassa. Yksittäinen kasvi tuottaa paljon siemeniä (n. 20 000) ja ne voivat säilyä elinkykyisinä siemenpankissa jopa 7 vuotta.

✿ TUNNI STAMINEN JA KUKINNAN AJANKOHTA

Täysikasvuisena 1,5–4 metriä korkea. Varsi on karvainen, väriltään punainen tai punalaikkuinen. Kookkaat liuskoittuneet lehdet jopa 3 metriä pitkiä. Kukinto on monihaarainen, kerrannaissarja, jopa yli 50 cm leveä. Kukat ovat valkoisia tai vaaleapunaisia. Jättiputkella on voimakas, aniksinen tuoksu. Kukki kesä-elokuussa.

✗ TORJUNTAMENETELMÄ

Torjunta tulee aloittaa toukokuussa, kasvien ollessa pieniä.

Kitkentä. Soveltuu ensimmäisen vuoden hentojuurisille taimille. Toteutetaan 3 kertaa kasvukaudessa 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään.

Pääjuuren katkaisu. Soveltuu yksittäisille esiintymille. Katkaistaan pääjuuri pistolapiolla 10–20 cm syvyydestä tai kaivetaan juuri kokonaan maasta. Toteutetaan 3 kertaa kasvukaudessa 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään.

Näivettäminen. Soveltuu laajalle ja matalalle kasvustolle. Kasvusto leikataan 3–4 kertaa kasvukaudessa maata myöten alas. Alasleikkuuta jatketaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

Torjunnassa on noudatettava ehdotonta huolellisuutta. Kasvi tuottaa auringonvalon kanssa reagoivaa, polttavaa kasvinestettä. Ihovammavaaran vuoksi torjuntatyö vain pilvisellä säällä. Suojavaatetus, hengitys- ja silmäsuojat ovat pakolliset. Jos kasvinestettä joutuu iholle, pestään iho heti vedellä ja saippualla. Suurten ihoalueiden jouduttua kosketuksiin kasvinesteen kanssa hakeudutaan lääkäriin.

KURTTURUUSU

●●● LEVIÄMINEN

Laji leviää sekä kasvullisesti mm. juurakon palasista että siemenistä. Kurtturuusu on erittäin hyvin sopeutunut vesilevintään, sillä kiulukat ja siemenet kelluvat vedessä ja ajelehtivat uusille paikoille. Leviää myös lintujen mukana.

🌸 TUNNI STAMINEN JA KUKI NNAN AJANKOHTA

0,5–1,5 metriä korkeaksi kasvava pensas, jonka oksat ovat tiheäpiikkiset. Paksut lehdet ovat alapuolelta tiheäkarvaiset ja pinnaltaan ryppyiset. Kukinto on väriltään aniliininpunainen, vaaleanpunainen tai valkoinen. Kukka ei ole kerrottu. Punainen ja nauriinmuotoinen kiulukka kypsyy loppukesällä. Kukkii kesä-syyskuussa. Muodostaa laajoja ja tiheitä kasvustoja.

✘ TORJUNTAMENETELMÄ

Torjunta suositellaan tehtäväksi ennen kukintaa ja siementen kypsymistä.

Kaivuumenetelmä. Kaivetaan koneellisesti kasvusto juurakkoineen pois ja hävitetään vieraskasvijätettä sisältävä maa-aines jätteenkäsittelykeskukselle jätetuollon lajitteluohjeiden mukaisesti. Huolehditaan vieraskasvijätteen ja sitä sisältävän maa-aineksen asianmukaisesta käsittelystä. Pintamaa kuoritaan juurineen 50 cm syvyyteen tai niin syväälle kuin juuristoa riittää. Pintamaa tulee poistaa 2 metrin etäisyydelle reunimmaisista kasvustoista.

Näivettäminen. Kasvusto leikataan alas 20–30 cm korkuisiksi tapeiksi. Tappeihin kasvaa uusia versoja, jotka leikataan pois vähintään 2 kertaa kesässä. Jatketaan 2–3 vuoden ajan. Soveltuu erinomaisesti myös kivikkoisissa kasvuolosuhteissa.

KOMEALUPIINI

●●● LEVIÄMINEN

Leviää tehokkaasti siemenistä. Komealupiinilla on pitkäikäinen siemenpankki ja useimmiten siemenet säilyvät maassa itämiskelpoisina useiden vuosien ajan.

🌸 TUNNISTAMINEN JA KUKINNAN AJANKOHTA

Komealupiini on monivuotinen hernekasvi, joka kasvaa noin 1–1,5 metriä korkeaksi. Pystyy kasvamaan hyvinkin vähäravinteisella maalla. Kukinto on terttumainen ja pitkä, väriltään sininen, violetti, vaaleanpunainen tai valkoinen. Kukkien väri voi vaihdella myös samassa yksilössä. Lehdet ovat pitkäruotiset ja sormilehdykkäiset. Kukkii kesä–heinäkuussa, mutta saattaa jatkaa kukintaa syyskuulle saakka. Palko on ruskea ja harvakarvainen.

✗ TORJUNTAMENETELMÄ

Torjunta tulee tehdä parhaaseen kukinta-aikaan ennen siemenpalkojen kypsymistä. Siemenpalkojen kypsyttyä, torjuntatyötä ei voida toteuttaa.

Niitto. Kasvusto leikataan 3–4 kertaa kasvukaudessa maata myöten alas. 1. kerta juhannukseen mennessä ja viimeinen syksyllä. Alasleikkuuta jatketaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

Komealupiini on myrkyllinen sisältämiensä alkaloidien vuoksi.

PIISKUT

●●● LEVIÄMINEN

Leviää sekä siemenistä että kasvullisesti juurakonkappaleista. Yksi verso voi tuottaa yli 10 000 siementä. Hapsihaivenin varustetut siemenet leviävät tuulten mukana pitkiäkin matkoja. Piiskujen jäykät varret säilyvät pitkälle talveen, jolloin siemenet voivat levitä hangen pintaa pitkin. Voivat helposti levitä myös juurakonkappaleiden tai näiden osia sisältävän kasvijätteen ja maa-aineksen avulla.

✿ TUNNI STAMINEN JA KUKINNAN AJANKOHTA

Lehdet ovat kapeatyviset ja ruodittomat. Ne sijaitsevat tiheästi varrella kierteisesti. Lehtien kapea, teräväkärkinen lapa on laidoiltaan harvaan teräväsahainen. Kukkii elo-lokakuussa keltaisin alle 1 cm levein mykeröin. Ne muodostavat näyttävän, kaarevahaaraisen kukinnon.

✗ TORJUNTAMENETELMÄ

Torjunta tulee tehdä ennen kukintaa ja siementen kypsymistä.

Näivettäminen. Kasvusto leikataan 2 kertaa kasvukaudessa maata myöten alas. Leikkuu toteutetaan kesä- ja elokuussa. Toistetaan 2–3 vuoden ajan. Vieraskasvijäte kerätään ja huolehditaan sen asianmukaisesta käsittelystä.

Kaivuumenetelmä. Kaivetaan koneellisesti kasvusto juurakkoineen pois ja hävitetään vieraskasvijätettä sisältävä maa-aines jätteenkäsittelykeskukselle jätehuollon lajitteluohjeiden mukaisesti. Huolehditaan vieraskasvijätteen ja sitä sisältävän maa-aineksen asianmukaisesta käsittelystä. Pintamaa kuoritaan juurineen 50 cm syvyyteen tai niin syväälle kuin juuristoa riittää. Pintamaa tulee poistaa 2 metrin etäisyydelle reunimmaisista kasvustoista.

**Me
hoidamme
tämän.**

Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma

Opinnäytetyön nimi: Biodiversiteettistrategia viherkunnossapidossa

Opinnäytetyön tekijä: Noora Raitanen

1 Opinnäytetyön aineiston kuvaus

Tutkimusaineistona käytetään haastattelumateriaalia tekstitalenteena. Haastatellaan yrityksen työntekijöitä henkilökohtaisesti tai vaihtoehtoisesti etäyhteydellä videon välityksellä. Analysoitava aineisto on tekstitiedostoina ja se kerätään haastatteluiden aikana.

2 Aineiston tallennus ja säilytys

Aineisto tallennetaan ja sitä käsitellään opinnäytetyön tekijän omalla salasanalla suojatulla tietokoneella. Aineistosta tallennetaan erilliseen kansioon varmuuskopiot, joita säilytetään erillään analysoitavista tiedostoista. Opinnäytetyön tekijän lisäksi aineistoa käsittelee mahdollisesti myös opinnäytetyön ohjaaja sekä opinnäytetyön tilaaja.

3 Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Opinnäytetyössä ei käsitellä henkilötietoja.

4 Aineiston omistajuus

Opinnäytetyön aineiston ja tulokset omistaa opinnäytetyön tekijä.

Tutkimusaineistoa ei jatkokäytetä. Opinnäytetyön tekijä säilyttää aineiston tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa ja hävittää tämän jälkeen aineiston tietoturvallisesti.